

ARMANC
Xwedî: Yekitiya
Karkerên
Demokratên
Kurdistanê
★
Ji mehê carekê
dertê
Hejmar : 70
Adar 1987
Buha: 10 Skr.
2.5 DM

Armanac

SERXWEBÛN • DEMOKRASÎ • SOSYALÎZM

ARMANC
Issue by
The Democratic
Union of
Kurdish Workers
★
Monthly Kurdish
Magazine
Nr : 70
March 1987
Price: 10 SK.
2.5 DM

Adress : Nordenflychtvägen 20, 112 51, Stockholm, Tel: 08 - 52 87 56 □ Adresa tækili û naman : P.O. BOX 240 12, 750 24 Uppsala / SWEDEN □ Postgiro : 50 37 99 - 9 □ ISSN 0348-7388

hovitiya diktatoriya faşist a Tirk 30 balafiran bombe barandin ser gundên Kurdan

□ Di erdê re jî sewqiyatek mezin çû ber bi Kurdistana Iraqê de. Hekarî di bin postalan de dipêçiqe.

Roja 4'ê adara 1987'a seat di 8'ê sibê de 30 balafirên şer ên Tirk, êrişek hov û har birin ser gundên Kurdistan Iraqê yên herêma rizgarkirî.

Balafirên ordiya xwînxar a Tirk, ji balafirgehên leşkerî yên Meletî û Diyarbekirê rabûn û her yekê bi du êrişan bombebaranandin. Li ser hev di 60 êrişên bombebaranî de 9 malbendên (ciwarên) Kurdên gundî yên bê gûneh hatin bombekirin.

Bi vê êrişê re, di erdê re jî ordiya Tirk sewqiyatek mezin rêkiriye ser hudûdê Kurdistan Iraqê di vê sewqiyatê de, tîrenbelên naqliyatê yên leşkerî têri nakin, fermandarên diktatoriya faşist ên Diyarbekir, dest danîna ser otobus û kamyonên sivil û esker û ci-

bîrxane bi wan jî tîrên kişandin.

Der û dora Hekariyê ji alî Merdîn, Sêrt û Wanê ve bi temamî hatiye girtin, çûndin û hatin qedexe bûne, xetên telefonê hatin birin û qontrol hemû ketiye bindestê ordiya dagirker. Operasyonên dijwar li herêmê tîrên çekirin. Herêma Sêrt, Hekarî û hin ji Merdîn û Wanê, bi gund û bajarên xwe ve ketine bin postal û singuyên ordiya Tirk.

Ordiya Tirk vê êrişê, bi izn û alikariya rejimê Seddam û diktatoriya faşist a Tirk sala 1983 ya di nav xwe de peymanek îmze kiribûn ku wê her dewletek karibe di nav hidûdê yê din de êrişê bibe ser tevgera rizgarixwaziya Kurd. Di vê êrişê de, balafirên

Tirk, 25 km. ketin nav hidûdê Kurdistana Iraqê. Li gor nûçeyên gihaştî, di erdê re jî leşker 7 km. ketiye nav erdê Kurdistana Iraqê.

Roja 22'yê Sibata 1987'a li gundê Hekariyê; Taşdelen 14 kes hatibûn kuştin ku 9'ê wan pîrek û zarok bûn. Hukumeta Tirk beyankir ku vê kuştina han ji bal Apociyan ve hatiye kirin. Li gor hukumetê, yên êriş biribûn ser gund kincên leşkerê Tirk li xwe kiribûn. Bi vê bûyerê re, diktatoriya Tirk, îdîa kir ku kesên êrişê gund kirine, derbasî Kurdistan Iraqê bûne. Û ev kes ji bal hêzên pêşmergên Kurdistan Iraqê ve tîrên parastin. Hukumeta faşist a Tirk vê yekê dike sedemê êrişê xwe.

Dûmahîk r. 7'an

Do terqa Fila (Ermeniyan) bû, îro dor hat ser Kurda Ferman li Kurda rabû

• Fermana sirgûna miletê Kurd ji Dersimê destpê dike, lê wê 9 milyon û niv Kurd têkevin ber qanûna sirgûnê.

Diktatoriya faşist a Tirk, planê sirgûn kirina 9 milyon û niv Kurd temamkir, niha dest bi bicîanîna planê bûye. Hukumeta faşist, bi mahna çandîna dara û avakirina daristanan dixwazê gundiyên Dersimê, Erzincanê, Qersê, Agriyê, Wanê û Hekariyê, hin gundên çiya yên Diyarbekir û Elezizê rake sirgûnî Anadolaya roava nav Tirka bike.

Sirgûn ji Dersimê destpê dike. Haziriya sirgûna Kurda, li Dersimê temam bû yê û îlamî 233 gundên vî bajarî bûye ku wê ji gundên xwe bîr rakirin li der û dora bajarên Tirk ên wek Mersin, Antalya, Mûxla û İzmirê bîr bicikirin. Ji gundiyên van gundan re hat gotin ku heta 10'ê Sî-

Dûmahîk r. 7

Dawa PPKK'ê ya Anqerê:

9 Kesan 112 sal û niv ceza xwarin

Mehkema Anqerê, di dawa PPKK (Partiya Pêşeng a Karkerî Kurdistan)ê de, ku havîna 1984'a destpêkiribû biryarda. Ji bo 7 kesan 13 sal û 4 meh, ji bo kesekî 14 sal û 8 meh û ji bo yekî jî 4 sal ceza hat birin.

Mehkema dawa PPKK'ê ya Anqerê, ku ev du sal û niv in dom dike, roja 17'ê meha Sibata biryara xwe da; cezayê zindanê li 9 kesan birî. Li gor di biryarên mehkemê de tîrên xuyakirin sedemê cezagirtina van kesan ew e, ku di Partiya Pêşeng a Karkerî Kurdistan de cih girtine, bi riyên bêqanûnî, nehênî û çekdarî xwestine hin erdên bin hukmê dewleta Tirk veqetînin û Kurdistanek serbixwe avabikin.

Li gor biryara hakimên leşkerî, ji bo İzzet Oguz Kandemir, Husseyin Udum, Mehmet Şahin,

Mustafa Mencutek 14 sal û 8 meh ceza xwar. Foto: Armanac

Ekrem Karahan, Osman Tokgöz, Cumali Gökalp û Ubeydullah Kaplan cezayê 13 sal û 4 meh hefsa giran hat birin. Piştî hefsê 4 sal û 5 meh û 10 roj wê li bajarên xwe di bin çavdêrî û kontrolê de bimînin û heta heta wê nikaribin di karûbarên dewletê de bixebitin. Ji bo Mustafa Mencutek jî cezayê 14 sal û 8 meh hefsa giran, 4 sal û 10 meh û 20 roj mayîna di bin çavdêrîyê de hat birin. Ew jî wê nikaribe heta heta di karê dewletê de cih bigre.

Ji Mehmet Şerif Müstak re jî 4 sal hefsa giran, salek û 4 meh li Silopiyê mayîna di bin çavdêrîyê de hat birin. Ew jî, piştî cezayê xwe wê heta 4 salan nikaribe di karê dewletê de cih bigre.

NEWROZA WE PÎROZ BE!

Kurdistana Iraqê Di navbera hêzên welatparêz de hevkariyên nuh

Di 8'ê meha Sibata de (8.2.87) di navbera Yekitiya Niştîmanî Kurdistan (YNK) û Partî Demokratî Geli Kurdistan (PDGK) de peymanek hevkarîyê hat îmzekirin. Û ev hevkarî roja hat îmzekirin, ji alî her du hêzan ve bi hevkarî resmî ket jiyane jî.

Li gor belavoka eşkerekirina vê hevkarîyê û informasyonên ku me bi dest xist, di civînê de bi giranî li ser gelêşen (problemên) girîng yên Kurdistanê, Iraqê û herêmê hat sekinandin. Û li ser van

nuxtên jêrîn her du hêzan protoqolek îmze kirin.

Wê her du hêz jî xebata siyasî, leşkerî û propagandayê bi hev re bimeşînin û li gel viya jî PDGK wê bikaribe xebata xwe ya siyasî di mintiqên YNK de bide domandin. Wê xebatên çekdarî bi koordîna her du hêzan bê îdarekirin. Nuxtak din jî, wê ji bo avakirina cephak Kurdistanê, ku karibe jî gelê Kurd re pêşengiyê bike xebat bête kirin. Û piştî avakirina vê cepha Kurdistanê...

Dûmahîk r. 7'an

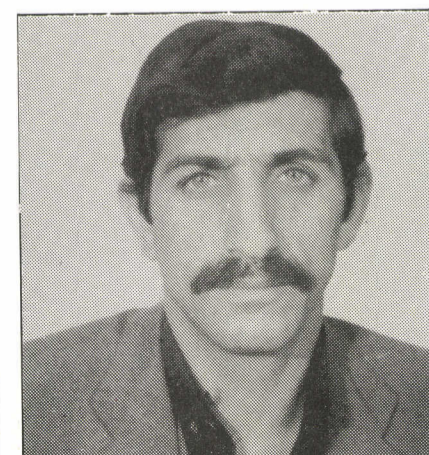
Mehabad :

□ Yekemîn Kongra Kultur û Edeba Kurdî civiya...

Ceylanpinar :

Cûnta Faşist Ednan Tuysuz kuşt

- Leşkerên cûntayê dixwazin xwîna Ednan jî winda bikin.
- Malbata Ednan dike nake, nikare meytê xwe bigre.

Ednan Tuysuz. Foto: Armanac

nav erdê mayinkirî de hatiye kuştin. Le qereqolê piştî îşkence merive ku bi alikariya çend leşkeran here daşirê (tuwaletê) ez nizanim çawa dikarî

Di 18'ê meha sibata de hêzên leşkerî li gundekî Ceylanpinar girtin ser mala Ednan Tuysuz, pîreka Ednan. Suphan Tuysuz hedîsê wisa tîne zimên:

"Peşê min çûbû Swîregê ser deyndarekî xwe. Wê rojê cendîrma hat li Ednan pîrsî. Çaxa Ednan hat min jê re go cendîrma li te pîrsîne. Çû teslim bû. Di dû re hin cendîrma hatin ez û zarokên min jî birin qereqolê. Min xistin odakê û di odakê din de jî li peşê min dixistin, îşkence pê dikirin. Paşê min serbest berdan. Roja din jî min re gotin ku Ednan di nav erdê mayinkirî de hatiye kuştin. Le qereqolê piştî îşkence merive ku bi alikariya çend leşkeran here daşirê (tuwaletê) ez nizanim çawa dikarî

8 ADARÊ Û VATINIYÊN JINÊN KURD

SABÎHA

Jinên Kurd, ên li hundir welêt, îsal ji 8'ê Adarê roja jinan a navnetewî bi awakî cema-

frehtir bû. Li dij vê barbarîya dewleta Amerika Yekbûyî, di warê navnetewî de, ji çar aliyên dinê dengê jinan ê protes-

bû platformek girîng. Kongra Yekîtiya Jinên Fransîz a kû di sala 1945'an de civîya, daxwaza kombûna kongreka jinan a navnetewî kir.

Tirkiyê cara yekem di 10'ê Adar'a sala 1979'an de, li Diyarbekirê bi awakî cema-

AGAH DARÎ
Xwendevanên heja, wê ji îro û pê ve Bavê Nazê di vî quncikê de nenivîsine.

BI KURTAYÎ DÎROKA 8'Ê ADARÊ Û TEVGERA JINAN A NAVNETEWÎ

Di 8'ê Adar'a sala 1857'an de, ango 130 sal berê, jinên Amerîka Yekbûyî li bajarê Newyorkê, ji bo ku rewşa karê xwe baştir bikin li dij kar-

Belê, ji sala 1910'an û bi vir de, 8'ê Adarê wek roja jinan a navnetewî tê pîrozkirin. Di 8'ê Adarê de jinên li çar aliyê cihanê babet babet civînan,

han bûn bingeha programa Federasyon'a Jinan a Navnetewî. Piştî vê buyerê, di 1'ê Çileyê Pêşîn a sala 1945'an de Federasyona Jinan a Navnetewî ava bû.

dijminê dagirker bi awakî xwînvexwarî, barbarîya xwe di şexsê endamên DDKAD'ê de nîşanî tevgera jinên Kurd da.

xwendin û nivisandina Kurdî nizanin. Ji % 80 zêdetir, xwendin û nivisandinê bi zimanên dewletên dagirker ji nizanin li gor qanûnên dewletên dagirker, bi taybetî ji li gor qanûnên dewleta Tirkiyê,

faşîst de qat qat zêdetir bû. Bi hezaran jin bê mêr, bê law an jî bê qiz man. Jinên girtî barbariyên nedîtî di girtîgehan de dîtin.

Wek me li jor jî got, bi bingehî bişaftina gelşên jinên kurdan girêdayî serxwebûn û azadbûna Kurdistanê ye. Belê, hinek pirsên jinan, ên taybetî jî hene lê bi tevayî pirsên mêr jin û zarokên Kurdan yek in û dijminê wan ê yekemî jî dewletên kolonyalist in.

EM JINÊN KURDAN DIVÊ JI BO VAN DAXWAZA TEVGERA WÊ XURTIR BIKIN.

a)Di her warî de wekhevî (sîyasî, ekonomîk, civakî). b)Bi zarokên xwe hinkirina zimanê Kurdî.

Dûmahîk r. 7'an

Îro, ji 117 welatan 135 organizasyonên Jinan endamên Federasyona Jinan a Demokratîk a Navnetewî (FJDN) ne. Ji bilî vê federasyonê çend federasyon û yekîtiyên jinan en navnetewî yê din jî hene.

LI KURDISTANÊ REWŞA JINÊN KURD HÎN XIRABTIR E.

DDKAD Û 8'Ê ADARÊ
Jinên Kurdan 4 Kurdistana Rewşa jinên Kurd, ji rewşa we-

NAMEYÊN XWENDEVANAN

NAMÊN GIHAŞTÎ

Ji Hamburgê du name ji M. Ali; Ji Suryê H. Holi; Ji Fransayê Amed; Ji Västerås (Sved) E. Cewerî; Ji Stockholmê M. Xarpetî; Ji Almaniyayê Zinar Necat; Ji Londra-yê Kurdistan İşçi Derneği; Ji Cizîrê C. Rojen; Ji Holandayê Bextiyar Shomayî; Ji Erzurumê Semas Farqîn; Ji Danimarkê Z. Seyda; Ji Troisdorfê (Almanya) Şerwan.

Xelk 24 Seetan Hereşiyê li Gundê xwe dike.

Dewleta Sûriyê, di serê meha Sibatê de, bala gundiyan ser hidûdê Tirkiyê (Kurdistana Tirkiyê) kêşa, ku heresiyê li gundên xwe bikin û ji bo êrişek muhtemel a Tirkan hişyar bin.

ran. Ev gundê han di navbera Qamişlo û Dêrika Cizire de ye. Qereqola Sûriyê agadariya dewleta xwe bi bîranî, van her du eskeran girtin. Piştî seetek de seetan eskerên Tirk ên ser hudûdê ditin ku hevalên wan venegeriya, qerargêha xwe ya Cizîrê agadar kirin, ji Cizîrê nêzikî 300 eskerên Tirk hatin dor li gundê Deravê Keran girtin, daxwaza hevalê xwe kirin.

rên Tirk nema karin têkevin gund." Hinek gundiyan der û doran jî radikin heywan, zarok û kel û pelen xwe yê hilanînê, gundê xwe li cî dihêlin û berê xwe ditin Dêrikê piştî çend seet dor lê girtina Gundê Deravê Keran, eskerên Tirk lê nêrin ku ev parî ne yê daqurtandinê ye, paş de vegereyan. Piştê re her du eskerên Tirk li Qamişloyê teslîmî Tirkiyê kirin.

dimeşinin, hîn dilê wan rehet nabe, dixwazin niha me jî ji ser cî û warên me bi dîr xin. Lê bira vê yeka han baş zanibin ku, hingî dilopek xwin di damarên me de bigere em serî li ber gef û êrişên Tirkan danaynin. Bira kerem kin bîn, wê çaxê wê bibînin êriş û gef çi ne". Gundiyan Kurd ên gundên ser sinor, her çiqas di nava qeleçetê û nerahetiyê de ne jî, baweriyek wan a gelek xurt û ezmek wan a pirr bilind ji bo serkeftina wan a rojên pêş heye. Ev bîr û bawerî dikare rê li ber êrişek wiha bigre. Silavên germ ji rojnama Armanç re a ku em tinûyê xwendina wê ne.

Xwendevanê Armançê Qamişlo-Dêrik

ABONE BE
ABONE BIBÎNE

Şerê Îran û Iraqê ma bes qezenca emperyalîzmê yê? B. Hêwidar

Li ser şerê Îran û Iraqê pir tişt hatin gotin. Bê guman piirrê caran vana tiştên rast bûn. Bes bi ya min piirrê caran ji em li ser aliyekî şerê sekinin û li ser aliyê din me zêde tişt negot. Bi vê yekê mîxreda min çiyê? Erê rast e, ev şer sale ku şer dom dîke, ji her du aliyên jî bi hezaran ve insan hatin kuştin û seqet man.

Ozal diçe ba Reagan û bi tenê li ser vê meselê dîskine û dibêje: dibê Îran di vî şerî de bi ser nekeve. Dema ku Iraq vî şerî wenda bike, dibe ku hêzên Kurd jê feydê bibînin. Di vî şerî de ki wenda dîke bira wenda bike, kîjan dewlet qels dibe bira bibe, dibe em netirsîn: mûmkûn e ji me re jî rêk vebe. Ji ber ku tiştêkî ku em di vî şerî de wenda bikin tuneye, lê tiştêkî ku em qezenca bikin kare hebe.

OLOF PALME : Dostê gelê bindest

H. MIZGÎN

Salek berê 28'ê Sibata 1986 an gelek miletên dinê ala xwe daxistin nîvî. Kuba, Nikaragua, Tanzanya û Hindîstanê rojek an jî du roja -li Nikaragua yê sê roj-şin îlan kirin. Di kongra 27 an a PKYS de hemû nûner û mêvanan ji bo hurmet û bîranîna Olof Palme deqîqekê li piya rawestiyân.

Belê di 28'ê Sibata 1986 an de me dostekî xwe wenda kir. Ev dost bi rastî jî dostê me Kurda bû. Wî ji bo me Kurda doza azadiyê dikir. Wî dixwest pîrsa me Kurda bibe Nete-wên Yekbûyî, ku li wê derê li ser Kurdistanê bête muna-qeşe kirin.

"Kevoka Aştiyê" dostê miletên bindest OLOF PALME di orta cadê de ji alî dijminên aştiyê, bi destên xwînrej hate kuştin. Di ser re salek derbas bû, lê belê pir mixabin qatîl hêjî serbest digere. Di salekê de ji bo girtina qatîl 30 milyon kronê Swêdî hat xerc kirin. Lê çî feyde, tu tişt nehat bi dest xistin.

Hans Holmêr (serekê grûba lêgerina qatîlê Palme) piştî kuştina Palme bi du mehan ji bo masmedya şopa xwe ya bingehîn eşkere kir. Li gor wê şopa bingehîn, kurd wek qatîl dihatin nîşandan. Herçiqas ên ku şik jê dihatin kirin bi qasî hejmarên tiliyên desta bûn jî, lê dîsa hemû Kurd wek qatîlan hatin nasandin. Li ser Kurda spekulasyonên nedîtî hatin kirin. Kurdên li Swêdê di bin îthamek giran de man. Zarokên Kurda li dibistanan, karkerên Kurda li kargehan, xwendekarên Kurda li universîtan ketin nav rewşek dijwar. Kar û xebatên salan ku

dilhêzî û pişgiriyeke di nav gelê Swêdî de afirandibû, di demek pir kurt de ji holê rabû. Li vir divê em qebûl bikin ku ji do bêtir û tekûztir xebatê divê ku em bikaribin birînên spekulasyonan derman bikin. Di vî warî de barekî giran dikeve ser milê her Kurdê welatparêz.

Baş e, ma gelo di van bûyeran de qet rola Kurda tune? Helbet... Kuştina Enver Ata li Uppsalayê, kuştina Çetîn Gungor li Stockholmê, kuştina Mustafa Tangûner li Danî-

marqayê û kuştina hin kesên din li hin welatên Ewropa û ji aliyê din bi belavokan tehdîtkirina hin kes û dewletên Ewropa di bûyerên bûyî de rola mezîna leyîstin. Ev bûyer di dema wilo de ku li ser mesela Kurdan dihat peyivandin çê bûn.

Parlementerên Swêdî ji hukumata Swêdê daxwaz dikirin ku pîrsa Kurda bibe Nete-wên Yekbûyî?

Belê Olof Palme hat kuştin. Wê me li jor jî got; miletên bindest dostekî xwe wenda

kir. Lê belê dijminên aştiyê bi ya xwe kirin. Wisa kirin ku şopa qatîlê Olof Palme wenda bibe. Ji bo em bikaribin ji vî rewşê baştir fahm bikin, min divê hinekî gala Hans Holmêr bikim.

Hans Holmêr berî ku bibe şefê ewlekarî, şefê Sâpo (Îstîhbarata Swêdê) yê bû. Di wê demê de li dijî hêz û kesên çep tehqîqat vekirîye, telefonên wan bi dizî daye guhdarî kirin. Danûstandina Sâpo'ye bi CIA re xurt kirîye. Ew kesên ku nuha notirvaniya wî dikin kesên profesyonel in û li Îsraîl û Dewletên Amerika Yekbûyî talîm dîtine.

Hans Holmêr bi xwe mirovên xwe hebijartîye. Xuya ye ku Hans Holmêr ji alî otorîte û qewetbûnê ve ciyê xwe girtiye. Hukumeta Swêdê vî dawiyê mecbûr ma û mudaxalê kir û di şopajotina qatîlê Palme de hin guherandin pêk anî. Lê belê pir mixabin hukumetê di warê bi xistina Hans Holmêr de gavek paşde avêt. Hans Holmêr cardin bi selahiyet û merivên xwe di guruba şopajotina qatîlê Olof Palme de ma.

Hans Holmêr tim û tim bala gelê Swêdê kişand ser şopa xwe ya ku jê %95 bawer e. Bi vî awayî şopên din ji holê rabûn an jî hatin jî bîr kirin. Ma ne ji xwe niyet jî ev bû.

Televîzyona Yekîtiya Sovyet li ser kuştina Olof Palme filmek çêkir. Televîzyona Swêdê biryar da ku vî filmê di roja 27.02.1987'an de şanî xelkê bide. Li ser vî yekê du karbidestên Konsolosxana DAY çûn Televîzyona Swêdê "ziyaret" kirin. Daxwaza

wan ew bû ku filmê kuştina Olof Palme neyê weşandin. Li gor wan, film bi xwe propaganda dijî DAY dike. Pêşî şefê Televîzyona yê Kanal-1 rexne anî ser karbidestên Konsolosxana DAY lê dema kevneperestên Swêdê wek Partiya Moderat (Konservatîv) û hêzên din ji rexne anîn û daxwaz dikin ku weşandina filmê li ser kuştina Palme paşde bixin, daxwaz hate qebûl kirin. Ji vî kirinê jî xuya bû ku kevneperestên Swêdê, hêzên dijî aştiyê naxwazin li ser hin rastiya û hin hêzan bê axaftin. Ew dixwazin şop wenda bibe û qetîl nayê dîtin.

Olof Palme di pîrsa Aştiyê û çekdaxistinê de xebatek dîr û dirêj kiribû. Bi saya van xebatên pirr bi nav û deng û xwedî otorîte bû. Bi taybetî di pîrsa Amerika Latîni de bûbû gulek sor ji bo gelê Amerika Latîni. Lê belê ji bo DAY û kevneperest û faşîstên Amerika Latîni ew yek striyekî bû. Olof Palme bi rexne û êrişên xwe, bi parastina aştiya dinê û bi têkoşîna xwe ya ji bo çekdaxistinê derbek mezin li DAY û welatên wek Şîlî dida.

Olof Palme di siyaseta derve de danûstandina Swêd û Yekîtiya Sovyetê dixwest pêşde bibe. Hîmê vî siyasetê jî avêt. Navbera Swêdê û Yekîtiya Sovyet roj bi roj baştir bû, sarbûn ji holê rabû, propagandeyên li dijî Sovyetê hinek be jî kêmbûn. Ev rewş bi kevneperestên Swêdî xweş nedihat.

Bofors fabrikayek Swêdê ya naskiriyê. Çêkên pirr xurt çêdike û di bazara çekan de ciyek girîng digre. Ev fabrike li

dij qanûnên Swêdê çeka difroşe hin welatan. Olof Palme li dijî kar û barên Bofors derket û rexnekî giran lê girt. Komisyonêk tayîn kir ku kar û barê Boforsê kontrol bike û raporekê amade bike. Lê belê hin kesên ku kevneperest ên ku li Wezereta Derve ya Swêdê kar dikin, heber gihandin Boforsê. Bofors hemû dokûmanên xwe ji holê rakirin. Komisyonê karê xwe domand. Lê belê yek ji vî komisyonê -xwedî rolek girîng bû- hate kuştin.

Olof Palme di pîrsa Afrîqa Başûr de jî rolek girîng list. Axaftinên wî yên li Netewên Yekbûyî bala hemû dinê kişand ser xwe. Olof Palme bi dil û can alîkariya ANC dikir. Di her fersendê de propaganda ANC û li dijî sistema Aparteîst çî ji dest dihat dikir.

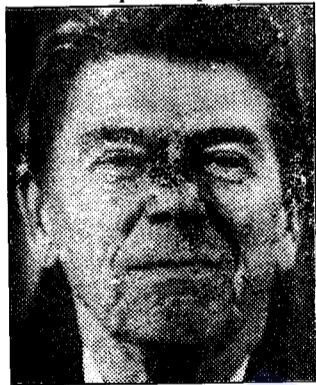
Di pîrsa Kurda de jî pir hindik hin tişt got û bi gotinên xwe bala faşîstên Tirkîyê kişand ser xwe. Olof Palme bi xwe pêşengiya dawedariya li dijî Tirkîyê li ba mehkema mafên Însana kir. Rexneyên giran li Tirkîyê digirt. Dema fersendê derdiket dilxwaziya xwe ji bo Kurda beyan dikir.

Ne pêwîst e ku mirov dirêj bike. Li gor agefariyên heyî mirov bi hêsanî dikare fam bike ku di piştî kuştina Olof Palme de kîjan hêz hene. Divê polisên Swêdê û bi taybetî Hans Holmêr bala xwe bidin vî alî. Bila şopa qatîlê Olof Palme li DAY, li Tirkîyê, li Îsraîl, li Şîlî û li Afrîqa Başûr bigerin.

Belê divê polisê Swêdê giraniyan xebata xwe bide ser van dewletên terorîst. Dema mirov tespîta jorin kir, pîrsa "ma gelo SAPO diwêre karekî wiha bike?" tî aqilê mirov. Ma qey ne wisa ye?

Reagan:

'Ji Ehmaq û bêaqila yek e'

Piştî 75 deqên hevpeyvîna bi Reagan re Doktorê Amerîkî ya li dijî silehên Atomî, Helen Caldwell van gotinên jorin dibêje. Piştî ku hevpeyvîn diqede teşhîsa doktorê ev e: Reagan, ji serê xwe nexweş e, dibê belkî her kes li dû wî digere û bi dawîya dinyê (qiyametê) bawer dike.

Helen Caldwell dibêje ku, "Hetanî nuha ew kesên ku min ew nas kirin Reagan ji gîşa jî kênaqiltir e. Ez bawer nakim ku bi tu hawî meriv karîbe tesîrê lê bike. Tiştê digot bi pirranî çewt bû. Îcar çaxa min bala wî dikşand ser çewtiya, hema çavê wî dibriqî."

Esas ji bo hemû şoreşgeran ev qeneeta Helen Caldwell pirr ne xerîb e û ne jî surprîz e. Ji ber ku, ancax bêaqilekî wek wî dikare wê siyaseta îro ew dimeşîne biparêze. (Hevpeyvîna bi Reagan re di AIC-bulletin de hatiye belav kirin)

KONTRA TÎCARETA NARKOTIKÊ DIKIN

Li gor rojnama Newsweek, Kontra bi narkotîkê ve mijul dibe. Kontra, li welatên ku meqerên xwe daniye xerîşê dişine, jê eroîn çêdike û difroşe. Di vî karî de Kontra alîkarî ji CIA distîne.

Kontra ne tenê li dijî hukumeta pêşveru şer dike, her weha kaqaxiya eroînê jî dike.

DAY bi riyek fernî (resmî) beyan kiribû ku wê li dijî narkotîkê têkoşînê bide. Lê belê vaye CIA bi xwe alîkariya Kontra dike û ji wan re bazarê peyda dike. Helbet bazar ne tenê DAY bi xwe ye, welatên Latîni Amerîkî wek Kosta Rîka, El Salvador, Guatemela û h.w.d jî bazarên Kontra ne.

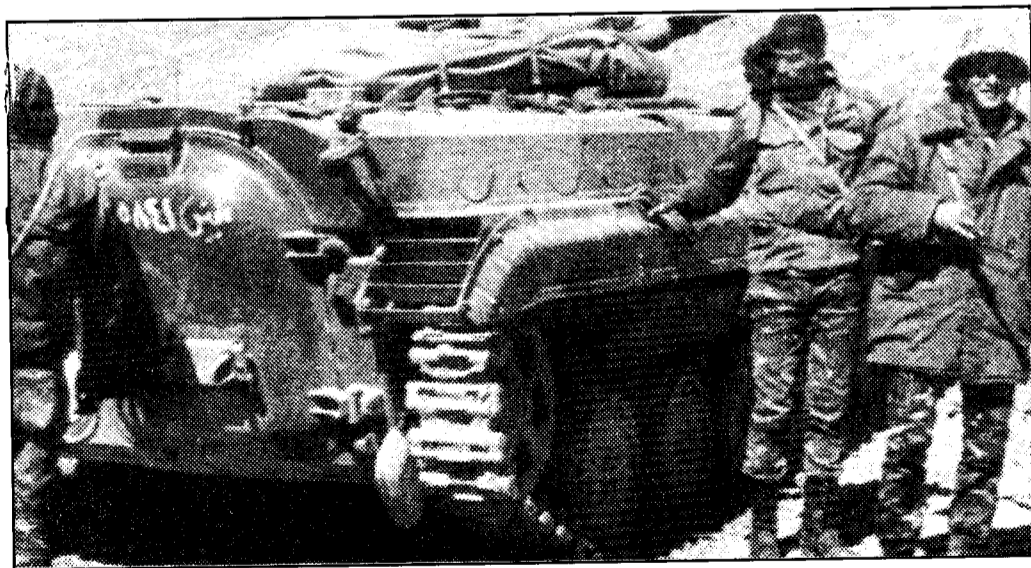
Piraniya perê ku ji firotina eroînê tê bi dest xistin dikeve berikên serekên Kontrayê. Ji van peran jî sê paran parek diçe stendina çekan.

Rojnama Newsweek bi pilot Cary Betzner hevpeyvînek kirîye. Cary Betzner bi balan ji Kontrayê re nîlotî kirîye û

di trafîka narkotîkiyê de rolekî girîng listîye. Cary Betzner di hevpeyvînê de eşkere dike ku serekên Kontrayê ji vî ticaretê bi milyonan kar dikin û van peran dixin kîsên xwe û di vî ticaretê de Kontra ji CIA alîkariyê distîne.

Newsweek dinivîse ku CIA di vî karê ha de şirketa xwe ya teyarê, Southern Air Transport bi kar anîye. Kesên ku di çandîna xerîşê de kar kirîne qirûşek jî nestendine. Yek ji serekên karê narkotîkiyê George Morales dibêje; kesên ku di çandîna û çêkirina eroînê de kar kirîne hatin xapandinê.

LEŞKERÊN SÛRIYE KETIN LUBNANÊ

Li ser daxwaza hin serokên Lubnanî, wek Welid Canbolad û Reşîd Keramî, leşkerên Sûriyê ketin Lubnanê. Berê jî nêzî 400 leşkerên Sûriyê li Bêrûdê bi cî bûbûn.

Serekkomarê Lubnanê Emîn Cemayel li dijî tevgera leşkerî ya Sûriyê derket, lê belê heya nuha tu liberxwedaneke leşkerî nekirin. Bi tevgera leşkerî ya Sûriyê şerê di navbera Emel û PSP (Partiya Pêşverû ya Sosyalist) PKI (Partiya Komunist a Lubnanê) rawestiyê.

Balafirxana Bêrûdê jî bo trafîka navnetewî hat vekirin û kete bin kontrola Sûriyê. Leşkerên Sûriyê rojhilatê Bêrûdê xistin bi kontrola xwe.

PSP û PKL jî hêzên xwe ji kolanên Bêrûdê kişandin. PSP û PKL bi hev ra li dijî milîsên Emel nêzî şeş roja şer kirin û di vî şerê de nêzî 200 kesên sivîl hatin kuştin.

Îro li Lubnanê nêzî 7000 leşkerên Sûriyê hene. Sûriye roj bi roj wê kontrola xwe li ser Bêrûdê bi hêztir bike. Ji nuha ve dest pê kirîye çekan kom dike. Kesên ku çekê xwe teslim nakin, tên girtin.

PÊŞNIYARA AŞTÎ LI ROJHILATA NAVÎN

Civaka Aborî ya Ewropa di civîna xwe ya roja 24.2.1987'a de biryara pêşniyara civînekê aşî ji bo Rojhilata Navîn stend. Li gor vî pêşniyarê divê civînek navnete-

wî çê bibe.

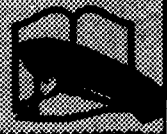
Rêxistina Rizgariya Filistinê (RRF) kêfxeşiya xwe ji vî pêşniyarê re da xuyakirin û pêşniyar anî ku bila civin li Parisê be.

NETEWEPERWER Û XEBATKARÊ KURD FEHMÎYÊ LICÎ

ZINAR ŞÎRO

Bîranînên Generalekî
Tirk

- 9 -

Cemal Madanoğlu
Wergêr: Alîşêr

Ji Armancê ra pir sipas di- kim, ku pîrsa Fehmîyê Licî ji min dike û dixwaze ez di derheqê jîyan, xebat û nivîsinên wî da haydariyên xwe binivîsim.

Bi rastî ez vê pêşniyaza Armancê şayanê sipasê dibînim. Lewra mebest ji pêşniyazê ev e: Armanc dixwaze ku neteweperwer û xebatkarên Kurd ên Kevin-ên ku hatine ji bîr kirin yan jî hêdi-hêdi jîbîr ve dibin- bi xwendevanên xwe bide nasîn, wan bibîr û ji bo xebata îro û dahatû bike minak. Belê neteweperwer û xebatkarên Kevin, ên ku hêja ne bibin minak heta bibin aydek, bê guman yek ji ji wan Fehmîyê Licî ye.

Her çiqas Fehmîyê Licî di dema xwe da li hemû perçeyên Kurdistanê, li ba hemû welatên û entelektuelên Kurd miroveki naskirî bû û bi xebatên xwe yê mîfadar li ba her kesî dihat teqdîr kirin, xasma bi wêrîn jêhatibûn û jîriya xwe bi nav û deng bû; Lê sed mixabin îro Fehmîyê Licî jî wêk gelek xebatkarên Kevin ên din, ji aliyê gelek kesan ve nayê naskirin. Û çend kesên ku wî nas dikin jî haydariya wan di derheqê wî da gelek kêm e.

Hem jî bo vê yekê, hem jî ji bo kesê ku bixwaze li ser jîyan û xebata xebatkarên Kevin lêkolîn bike, ezê hin haydariyên xwe yê di derheqê Fehmîyê Licî da bi kurtî binivîsim.

Fehmîyê Licî ji navçeya Lice-Taxa Qeya, kurê Bilal Efendî yê. Lê sed heyf tarîxa jî dayikbûna wî nuha nayê bîra min. Di sala 1967 an da li Diyarbekirê çû heqiyê û li Lice hat binax kirin.

Fehmîyê Licî wek hevriyê xwe Bavê Tûjo (Dawawekîli Mehemed Efendî) bi dawawekîliyê mijûl dibû. Jê ra Fehmîyê Licî, Fehmîyê Bilal yan jî Fehmî Efendî dihat gotin. Di xebatên siyasî da navê wî Elî Efendiyê Licî (Licelî Elî Efendî) bû û di çirokên xwe da jî navê Mamostâ bikar dianî.

Jiyana wî, tiştên ku hatine serê wî rengareng û gelek dilêş in. Ji ber vê yekê û jî ber ku tenduristiya min ne li cî ye û dilê min jî gelek zîz bûye ez nuha wan li cîyê wan jî rojên dahatû ra dihêlim.

Fehmîyê Licî di zarokîya xwe da birûbaweriya neteweperwerî û welatvanîyê jî bavê xwe Bilal Efendî hilgirtibû. Ji ber vê yekê dilê wî tim bi evina welat dikeliya, wî tu

sîper nas nedikir, bi wêrînek mezin û bi serbilindî ji bo doza serxwebûna neteweyî xebatên hêja û kêrhatî dikir û heta çû heqîya Xwedê jî dilê wî bi evina welêt dikeliya. Ji ber vê yekê jê ra "Fenafîl Kurd" dihat gotin. Yanî e ku di Kurdîtiyê da noq bûye, xwe jî Kurdîtiyê ra kiriyê gorî- Kurdîtî bûye perestgaha wî.

XEBATÊN FEHMÎYÊ LICÎ

Hin jî xebatên wî yê ku min jî devê kesên hemdemê wî bihistibûn û min jî wî jî pîrsibûn, li tevî hin hevpeyvanên ku min pê ra kiribûn bi kurtî ev in.

Fehmîyê Licî li Kurdistanê endam û nûnerê komela "HÊVÎ" bû. Ya ku di sala 1912 an da li Îstanbûlê hatibû sazîkirin. Her hejmarê kovara "ROJÎ KURD" û paşê jî ên "HETAWÎ KURD" jê ra di

Ev foto di 1925'a de li Bexdayê hatiye kişandin. Yê rûniştî, Şêx Elî Rîza kurê Şêx Saîdê Pîranê. Yê şîpiya: Jî çepê ber bi rastê: zabitê Kurd Xurşîd Efendî, Fehmîyê Licî, Tewfîq Efendî, İhsan Nûrî (Paşa)

hat, wî jî ew li gel belav dikirin û dixebitî ku jî "HÊVÎ" ra kesên alikar peyda bike.

Di 1918 an da dema komela Pêşketina Kurdistanê bi arîkarî, xebat û xîreta Ekrem û Qedrî Cemîl Paşa li Diyarbekirê hat sazîkirin, yek jî jî sazker û endamê komelê Fehmîyê Licî bû.

Fehmîyê Licî Hem endamê komela Pêşketina Kurdistanê bû hem jî endamê komîteya propaganda Pêştabirina Çand û Wêjeya Kurd bû, ku ev komîte jî aliyê kargerîna komelê ve hatibû hilbijartin. Komîte jî van sê kesan pêkhatibû: Bavê Tûjo, Cemîl Beg û Fehmîyê Licî.

Vê komîtê jî bil karê ku jê ra hatibû dayin, nivîsarên "jînê" teksîr dikir û hinan jî werdigerandin Kurdî û li gel belav dikirin. Karê wergerandinê bi piranî Fehmîyê Licî dikir.

Rojek Qedrî Cemîl Paşa,

Dr. Fuat, Bavê Tûjo, Fehmîyê Licî û Fîkrî Efendî li hev dicivin. Li ser rewşa Kurdistanê, xasma li ser herêka Şêx Mehmed Berzencî dipeyvin. Paşê Qedrî Cemîl Paşa dixwaze ku ew di nav xwe da peşk bavêjin, Peşk li kê keve, ew here Suleymaniyê bi Şêx Mehmed ra bipeyive, rewşa wî baş fam bike û pêra tekîlî deyne. Wê demê Fehmîyê Licî xwe dide pêş û dixwaze ku ew bê peşk bi xwestina dilê xwe here wê wezîfê bicî bîne. Lê ên din taw nakin, di nav xwe da peşk davêjin, peşk li Bavê Tûjo dikeve. Mixabin, dema Bavê Tûjo çû ku derbas bibe here Suleymaniyê İngîlîzan destûr nedanê û paşê wan ew girt teslimê Tirkan kir.

Têkiliya Fehmîyê Licî û Te-yip Eliyê Xarpêtî Bi Şêx Seîd û Xalid Begê ra gelek xurt bû. Di 1919'an da Fehmîyê Licî

yaza Şêx Seîd a ji bo rizgarkirina Kurdistanê jî Seyid Evdîlqadir ra biribû istanbûlê.

Û li gor gotina Elî Heyder Begê Vartoyî (İlerdikmen) di 1924 an da li Vartoyê di mala Elî Heyder da te bi hin serekên xêlên Kurdê Elewî ra civînek çêkiribû. Tu dikarî di derheqê van her du meselan da hin haydarî bidî min? Tu bersiv neda min tenê weha got: "Belê, lê bila nuha bimîne."

Çend hefte paşê rojekê jî min weha jê pîrsî:

—Apo dibê Şêx Seîd gelek oldar (dindar) bû doza wî jî her tenê olî bû. Gelo ev rast e?

Bi hêrs weha got:
—Gere min ev pîrs ji te ne- bîhista. Lê tê xuyakirin ku tu

jî bi derewên dijmin hatiyî xapandin.

Wî wê demê axîn kişand, berçavikên xwe deranî, paqij kir, dîsa danî ber çavên xwe û weha got:

—Kî dibêje bila bibêje. Ev derewa dijmin e, kirine benîşt û dicûn. Hinek bi zananî hin- nek jî bi zanî vî benîştî dicûn û hinek jî jî bo ku rûşeyên xwe veşêrin meselê serobino dikin û vajî nişandîdîn.

Belê Şêx Seîd şêx bû û gelek jî oldar bû lê bi tevî vê jî neteweperweriya Şêx Seîd ji oldariya wî gelek girantir bû û Şêx Seîd neteweperwer û welatparêzekî mezintirîn bû.

Eger Şêx Seîd ne neteweperwer ba çawa ez dikirim sekreterê xwe; ezê ku di nav gel da bi fermasotiya yanî bi bêolî û Xwedênasîyê dihatim naskirin.

Dûmahikê hejmarê bê de

Hevkariya Civaka Ermeniya û Kurda

- 9 -

KARLANÊ ÇAÇANI

Hukumeta Tirkiyê dinerî ku vê yekê jê re li hev nayê, wê carê destê xwe avêt beg, axa û şêxan îzin û nusxetîng mezin da wan bi fêl bazi û bi destê zêra ew kişandin alî xwe û divê bê gotin ku ji hukumetê ne lihev hat ku bi destên hinek beg û axa, di hinek qezayan de Ermenî û Kurda derxe hemberî hev, lê di esasi de dokumetên dirokî ditîn kivşe, ku Kurd û Ermenî dostên hevûdu bûn, civaka xebatkar (zehmetkêş) nehatiye xapandin. Profesör V. Parsamyan di de kifşe: "Ku civaka Kur-

dan a xebatkar her tim Ermeni dihevdandin ew bi hev re di nav aşitî de bê şer û doz dijî- yan û dixebitin" (46) Rojname Ermeniya "Mêxû Hayastanî" jî sala 1880'î dini- vise "Herkes rind dixwaze, ku gilî û gazinên civaka Ermeniyân re li hemberî çend cerdbaşiyên Kurda ne, lê di esasi de li hemberî beg û şê- xên Kurda ne. Ew beg û şêx, ne civaka Kurd in û tucarî jî nîkarin bibin civak. A. Nastî- tin, siyaseta wî çaxî gunehkar e, ne ku civaka Kurda" (47) Xudaneke mayin jî dinivîse

ku: "Civaka Ermeniyân û Kurda ya xebatkar, her tim ji hev re pak bûn, di nav wan de tu caran dijminayî tunebû" (48)
Rast e, Hukumeta Tirkiyê rîya qirkirina Ermeniyân da- bû ber xwe, lê her wiha ku si- yaset jî destê xwe bernedida ku Kurda jî teke roja Ermeni- yan. Ne axir ew herdu civak, di hundurê welat de, li hem- ber hukumeta Tirkiyê hesab dibûn qewetir zor. Tu carî jî dirokê nayê paqijîkirinê û heta heta wê bê gotin, ku gava di destpêka sala 1934 an de, di

Kurdistanê de hêjandinên ci- vaka Kurda destpêdibe û Mehmed Reşîd Paşa pê dihe- se yê ku teze ji Misrê jî şerê li hemberî Mehemed Eli vege- riyabû derbasî Kurdistanê bû û Kurd di nav xwîne de qirkir. (49)
Lê helbet, Kurd jî vê yekê netirsiyan, dîsa bi mîrxasî ra- bûn piya, li hemberî hukumeta Tirkiyê bi mîrxasî şer ki- rin. Sala 1836 a Kurdên Tav- nasê û Kardükê dest bi serihildanê kirin, ku tevî wan heta Ermeniyên destên wan. Hukumeta Tirkiyê leşkerekî

giran derxist hemberî wan, bi hezaran Ermenî qirkir, çî ku ew dostên Kurda ne. (50)
Piştê vê yekê hukumeta Tir- kiyê bi her awayî li Kurda û Ermeniya dihat manê, ew di- zênand, qirdikir. Nedihişt bi- faqa wan tûkuz bibe. Lê vê yekê, ne Kurd neyî Ermeni neda tirsandin.
Sala 1838 a li Diyarbekirê, Xerza, Sasonê û Cizîrê dest bi hejandina Ermeniya û Kur- da ya pêkve dibe. Leşkerê hu- kumetê dikeşe ber bi wan ne- bîhiya, li Xerza dest bi şerekî giran dibe. Leşkêrên hu-

metê gundên Kurda û Ermeni- yan wêran dikin civakê didin ber şûran. Li keleke Xerza dest bi şe- rekî giran dibe, ku 4 hezar leşke- rên hukumetê tê kuştin, lê ji bex- tê reş re serokê serihildanê yê Kurd Seîd Paşa bi xayintî tê gir- tin û tê kuştin. Serihildan di nav xwîne de tê xeniqandin. Wê çaxê Ermeniyên Xerza û Sasonê alî- kariyek mezin didin Kurda.
Hukumeta Tirkiyê, piştî vê seri- hildanê hê pirtir dest bi zêrandi- nên xwe kir, rewşa civaka Kurd her ku diçû xirabtir dibû, di teva- yiya Ermenîstanê û Kurdistanê Dûmahik r. 7

(Dom dike)

Agirê Sînema Amûdê

Ehmed NAMÎ

□ Kitêba M. Ehmedê Namî ya bi navê "Agirê Sînema Amûdê" di van rojên pêşiya me de, wê di nav weşanên Jîna Nû de derkeve. Kitêb rûdanek tarîxî ya civaka Kurdî derdixe meydanê, ji windabûnê xelas dike. Bi vê rola xwe, karekî gelekî hêja ye. Em li vir, perçekî ji wê çap dikin.

Navê film wê rojê; "Gunehkariyê Nivê Şevê" bû. Navekî bêqidoş bû, bêqidoşiya wî ji nav û nîşana î dihat zanîn. Di wê seetê de xwendavan wek pêlên derya ji kêfxweşî û nêzikahiya destpêka film li hev diketin. Lê wan ji qet bawer ne dikir, ku ber bi mirinê ve diçin û dawiya jîna wan e. Ji lewra wan ji xatirê dawî ji dê û bavê xwe ne xwestibûn mîna herdu zarokên sêwî. Ewan xatirê dawî ji diya xwe ya dilovan xwestibûn û ji nû ve hatibûn.

ZENGILÊ SÎNEMÊ

Seet bû heftê êvarê. Pir ne bûrî bi awaz û deng bû çingîn û zingînê zengilê sînemê. Xwendevan her yek ji cihê xwe êrişî bire sînemê. Di deriyê yekane re, deriyê teng û tirs, cote cot bi zor di ber hev re derbasî hundir dibûn. Êdî ne hewce ye ez careke din pesnê derî ji we re bidim.

Weharege bi xir û cir xwendevan hemû ketin sînemê. Lê di hundir de halê wan bû çî, nizanîm.

Di wê gavê de zana û bîrevar di nav wan de ne bûn, ku nerazîbûna xwe ji berpirsiyarê sînema re bidin nîşandan, ji ber wî cihê teng û tal. Eger dilsoj û xemxwarek hebûna, bê gûman ew ziyana mezin çenedibû.

Hikim berdî berdayî bû. Kesî guh li kesî ne dikir, berpirsiyar ne dihatin naskirin. Tenê çend mamostên biyanî, ne yê dibistana Xezalî û Mutebî û cilvazekî belediyê ye ku bi zarokê mudirê nahiyê re hatibûn, cihê wan xweş û ferreh bûn.

Xwendevan dîsa di gel wê tengayî û nexweşiyê, bi dilşadî çavmêriya vemirandina ronahiyê û milamîma perdê ji ser ruyê şaşa sipî dikirin.

Paşî derî hate girtin bi "çil hejê guhî jî" bi destê mirina bêbext û sitemkar.

DESTPÊKA FÎLM

Deng ji zarokan hate birin, hêdî hêdî perde ji rûyê şaşa

sipî hat hilandin û film destpêkir weke carên berê. Tîrêjên ronahiyê çûne şaşa sipî. Piştî ku hinek ji film kete ber çavan û derbas bû, ji nişka ve yekî bi dengê bilind kire gazi û got:

—Hewar e gelî zarokan û xelkê sînema, bazdin, birevin, sînema şewitî!

Pê re pê re dîtî, ku tîrêjên ronahiyê hatin guhertin bi tîrêjê sorî agirî. Ji nû ve hemûyan bawer kirin, ku sînema dişewite, û ew deng û gazi dengê peykê ecelê ye.

Êdî her yek ji cihê xwe rabû û êrişî devê derî kir da bireve û xwe ji mirinê biparêze, xilas bike.

Berî herkesî mamoste û cilwazê belediyê ye bi zarokên mûdir re hatibû, bê zehmetî di devê derî de derketin û ez bawer im wan qet agir neditin wek ên mayî. Çiko dema wan dengê şewatê bihist, hêdî hêdî derî vekirin û bê zehmetî derketin. Li dû wan çî kesên kursiya wan nêzikî derî bû, ew jî bi xweşî derketin.

Dema agir hinekî dijwar bû, bi çavê tirsê, her yekî tirsî ji tirsî şewatê û agir dixwest xwe bighîne derî û xwe ji mirinê xilas bike. Bîste bîst dane ser hev, bi ser hev de bûn kom û derî hate girtin. Paşê hinekan xwe ji locê di pencera re avêtin û hinekan ji pencera yekena di dîwarê jêrî ye sînemê re xwe avêtin derve... Lê sed heyf û mixabin ku li wê jî mirina bextreş daf û qoçên xwe li ber dîwarê jêrî, li hember pencera nûvekirî veda bûn. Li ber wê bîr hebû û deriyê wê vekirî bû. Gelek zarok dema xwe di pencerê re davêtin derve, yekser diketin bîrê, ew bîra ku me go li ber dîwarê sînemê ye jêrî bû. Wan pê nizanîbû, ê zanîbû jî, çavê tirsê bû, nedihat bîra wî.

Dema xelkê bihist, ku zarok ji pencerê xwe davêjin derve û dikevin bîrê, ji çar aliya êrişî birin devê bîrê ji bo deranîna zarokan. Ji wan jî hin sax hin mirî tanî der. Ên ku di sînemê de mabûn ji dûkel û pêtên

agir, derî û pencera li ber wan winda bûn. Êdî bazdan û rev bi dest wan nediket û ne dighan derî. Ê ku di gîha jî di derî de asê dima.

Pir nebûrî dengê bi tirs û gurmîneke xurt ji hundirê sînemê hat. Bîngê û dîwarên wê hejîyan, te digo belkî bombeke atom di hundirê sînemê de teqîya.

Li duv teqînê agir girte ser û binê sînemê û ji pêlên dû hundir tarî bû... Pêtên agirê sor û şîn, çar alî, çep û rast zarok li hev vedigerandin. Çendî gazi hewar dikirin bê fêde bû. Gelek dê û bavê bextreş ji wan bê guman bûn, newqî derya xefletê bûn. Di wê gavê de xebardarekî dilsoj mîna Gurgîn nebû da ku xeberê bighîne Tacdîn. Ji lewra gelê Amûdê ta ebed sergerdan û jar û xemgîn maye:

Dilo jaro ji xew rabe
Ji derdê miletê xemgîn
Me Tacdîn û Çeko ninin
Xeberdarê me bê Gurgîn

Hin bi hin pêtên agir dijwar û bilindtir dibûn, rengê şîpa aş di derî, kulek û pencerê re tavêtin. Kesî nema dikarîbû nêzik bibe, yê dihatin, didîtin, ku agir bi wî rengî ye, narçar disekinîn, mîna Zerdestîyan li dor agir diçûn û dihatin û didîtin bê çawa pêlên agirê sor û şîn bîste bîst, çile çil xortên ciwan di kûrangiha sînemê de didin ber singên xwe.

Weke rifdek gurê Kanûna, birçî bikeve koza berxa ya bê şivan û bê xwedî. Ji wan hin diketin û ranedibûn û hin radibûn dîsa diketin. Bi yek dengî digotin: Yadê... Yabo... Hewar e... Ez şewitîm, ez peritîm. Bi vî rengî qêrîn û hewara wan, di nav pêl û pêtên agir de bi rengêkî mûsiqî awaz û deng dida. Lê yadê û yabo, xwişk û bîra, metik û

xaltîk, ap û xal, pîsmam û dotmam ji wan dîr bûn û dengê wê mûsiqa bi şewat nedikirin.

Metelok dibêje: "Xwediyê talanê dengê hewarê nake."

MIHEMEDÊ XWA LÊ XWEŞÎ

Dibêjin hêj destpêka agir bû, lê hin bi hin pêtiyên wî dijwar dibûn. Koma ademîzadan hewara agir, jin û mer li hev sitûrdibûn.

Me di ji wê koma bêjimar xortekî ciwan û hêja, hunermend û canpola, mîrxas û xîretşinas; "Mihemedê kurê Seidê Deqorî" derket. Peywend û zincîrê jîne qetandin, weke şerekî xeyidî û teyrekî bazi ku xwe berde ser nêçîrê, êriş berda kûrangiha agir, kûrangiha mirinê; hundirê sînemê, ta ku gihîşt zarokan û ji wan dido dan bin çengê xwe û anîn der. Çara duduwa dîsa êrişî hundir kir û du zarokên din anîn der.

Bi vî hawayî êriş li dû êrişê ta ku donzde zarok ji kûrangiha mirinê, ji nav pêlên dojehê anîn der.

Lê sed mixabin, di êrişa çara dawî de agir girte cil û canê wî.

Ji ser ta bi qedem ew jî bû pêtek agir û sînema bi carekê de hilweşiya, bi ser wî û zarokên mayî de hate xwar. Hêdan neket canê wî ta ku bû qurban ji bo lawanê miletê xwe.

HINDIK ***** RINDIK

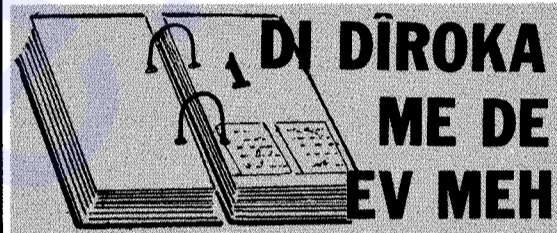
Yê amade dibe: Z. XAMO

Di Otaboza Diyarbekrê de

□ Mêrik li diyarbekrê di otaboza belediyê de bi zimanekî nazik ji yê kêleka xwe pirsî:

—Begefendî, ez dibêm qey tu zabit î (subay) ?
Yê kêlekê şaş ma:
—Na begefendî, ez ne zabit im.
Xwediyê pîrsê bi nazikî carek din da ser:
—Baş e, begê min, lê birayê te, bavê te, ya jî di nav malbata te de ma qet tu kesê zabit tune ye?
Yê kêlekê ji van pîrsan pir tiştik fahm ne kir. Lê cardin jî dest ji nezaket û kibariya xwe berneda û got:
—Na heyra, na; ji me tu kes zabit tune ye.
—Dibê tu baş bidî bîra xwe, yanî xwediyê xaniyê te, îdareciyê apartmana we, hevalên te yê dibistanê, ya jî di nav cîranên der û dora mala we de ma qet kesî zabit tune ye?
Yê kêlekê êdî hew debar kir, bi carekê de pê de teqîya:
—Na hayra, na; ev bû çend car ez ji te re dibêjim na... Ne di nav malbata min de û ne ji, ji cîranê min, tu kesî zabit ma-bit tune ye...

Wê çaxê mêrikê me hin bi dengêkî bilind got:
—Ê ker lawê kerê, nexwe wisa ye nigê xwe ji ser nigê min rake, ev serê seetekê ye ku tu pê li nigê min dikî...

- 2 Adar 1925 : Hêzên Şêx Seid dora Diyarbekirê girtin
- 2 Adar 1979 : Mistefa Barzanî çû rehmetê
- 4 Adar 1925 : Li ser bûyera Şêx Seid "Qanuna Takrîr-î Sukûn hat derxistin
- 5 Adar 1925 : Hêzên Şêx Seid Xarpêt (Elezîz)'e rizgar kirin
- 6 Adar 1921 : Destpêka Serhildana Qoçgiriye ye
- 6 Adar 1975 : Di nav Iran û Iraqê de Peymana Cezayirê hate îmzekirin. Li gor Peymanê Iranê alîkariya ku di da tevgera serokatiya Berzanî birî, Iraqê jî li hinda delava Basrayê hinek ax da Iranê.
- 7 Adar 1919 : Îgilîza Ruha (Urfa) yê îşxal kirin.
- 8 Adar 1963 : Baasiyan li Sûriyê derbe çêkirin, hatin ser hukum.
- 11 Adar 1970 : Hukumeta Iraqê û Partiya Demokrat a Kurdistana Iraqê li ser otonomiyê li hev kirin, peymanek hat îmzekirin.
- 12 Adar 1971 : Li Tirkîyê leşkeran dest danîn ser hukim, zulm û terorek mezin li Kurdistanê destpêkir.
- 12 Adar 1974 : PDK-I rexne li pêşniyara hukumeta Iraqê ya nû ku li ser otonomiyê aniye, girt.
- 13 Adar 1921 : Li ser serhildana Qoçgiriye hukumeta Tirk li Sewas, Erzincan, Xarpêt(Elezîz)ê urfî-îdare îlan kir.
- 13 Adar 1921 : Hêzên serhildana Qoçgiriye ketin Kemahê.
- 13 Adar 1936 : Têkoşerekî rizgariya Kurdistan Xelil Gosawî hat kuştin.
- 14 Adar 1903 : Mustafa Barzanî li mintîqa Barzan hatiye dinê.
- 14 Adar 1979 : Mustafa Çamlîbel yek ji têkoşerî PSKT li Agiriye ji aliyê Apociyan ve hat kuştin.
- 15 Adar 1932 : Serhildana Barzaniya ya yekemîn li Kurdistana Iraqê destpêkir.
- 16 Adar 1978 : Militanê PPKK, Hamî Akil û pênc şoreşger li Istanbul, li ber universitê bi destên faşîstan şehîd ketin. Faşîstan bombe avêtibûn nav xwendevanan.
- 19 Adar 1925 : Xalid Begê Cibrî, Yusuf Ziya û 20 têkoşerên Kurd li Bedlîsê hatin darvekirin.
- 19 Adar 1986 : Endam û têkoşerê jêhatî yê PPKKê, Xalê Cemal (Mehmet Sözer) çu rehmetê.
- 21 Adar 1976 : Kovara Rizgarî derket.
- 21 Adar 1982 : Berxwedana girtîgeha Diyarbekir. Di berxwedênê de 5-6 têkoşerê Kurd şehîd ketin.
- 23 Adar 1974 : Şer ji nû ve di navbera PDK-I û YNK'ê de destpêkir.
- 23 Adar 1982 : Berpirsiyar û mudurê kovara Kawa; Huseyîn Şen bi îşkencê hat kuştin.
- 30 Adar 1984 : Endamê komîta Merkezî ya PSKT Mustafa Budak li Sotckholmê rehmet kir.
- 31 Adar 1947 : Serokê komara Mahabadê Qazî Muhammed, Seyfî Qazî û Sedrî Qazî li Mahabadê hatin darvekirin.
- Adar 1878 : Peymana Santîstifano hat îmzekirin. Li gor peymanê Osmanî wê Qers, Ardaxan, Batum, Beyazît û Şakirt ji Rûsa re bihêle û hin erdê Osmanî dan Iranê.
- Adar 1936 : Destpêka Serhildana Dersimê.
- Adar 1975 : PDK-I piştî peymanê Cezayirê dev ji berxwedanê berda.
- Adar 1975 : Gundê Korî li ser mesela erd li dijî axa rawestiyân.

HO ŞIRÎNÊ

Ho şirînê, te divêtin behsî çihana îroke bû te bikem.
Ka çî dercû, behsî modêlên niwî bikem.
We dîyare tu nizanî ez van gotina nizanîm ger te divêt, ez dizanim.
Ka çend Zaro di landikada di êne kuştin?!

XELÎL DÎHOKÎ

"EZ DIBÊJIM SWÊDÎ BAŞTIR E..."

Zinarê XAMO

Azad ji bavê xwe re got: "Bavo, îşev darsa min heye, mamostê min got bira bavê te ji yekê heta bîstan bijmêre û tu jî binivîsîne." Bavê despêkir jimar: "yek, dudu... yanzde, donzde, sêzde, çarde, panzde, şanzde, hivde, hijde, nozde..."

Azad: Çewt, çewt, çewt... Bav şaş ma. Ji lawê xwe pirsî, "çima çewt e lawê min?"

Azad: carê meriv nabê dudu, yanzde, donzde, panzde, şanzde, hivde, hijde, nozde...

Bav: Le meriv dibê çî?

Azad meriv dibê didu, yazde, diwazde, pazde, şazde, hevde, hejde... Zimanê bavê li hev gobilî, nizanîbû ku çî bigota. Lê di dû re hat bîrê; got, "Hela ka di pirtûka te (EM BINIVÎSÎN) de çawa hatiye nivîsandin. Azad: Na na bavo, li wê mê zê neke, mamostê min got jimarên pirtûkê ne rast in, bes "hinek Kurd wer dibêjin." Li gel vê îxtara lîwîkî jî, bavê cardin pirtûka "EM BINIVÎSÎN" vekir û rûpelê 94 û 95 an xwend. Îcar di vir de jî li gor "ilmê fonetîk" û "pedagojîk" jimar bi hawakî din, wisa hatibû nivîsandin: "dido, yazdeh, diwazdeh, sêzdeh, çardeh, pazdeh, şazdeh, hevdeh, hejdeh, nozdeh..." Piştî xwendinê bavê murûzê xwe tal kir; "hevdeh, hejdeh,

çerdeh" qet pê xweş ne hatibû. Qey lê-wîk jî fahm kir ku tiştê di pirtûkê de ne bi dilê bavê wî ye, loma jî got:

- ya, min ji te re ne got...
Bavê bi dengêkî melûl got: "Hela ka 'ALFABE' xwe bide, gelo ew çawa dinivîse." Lê Alfabe yê tew halê bavê xirab-tir kir. Wê jî (Alfaba M.Emîn Bozarslan) hin jimar ne wek mamosta, ne wek pirtûka "Em Binivîsîn" û ne jî wek bavê nivîsandibû. Di Alfaba M.E.Bozarslan de "didu, sî, pence", di pirtûka "Em Binivîsîn" de bi şiklê "dido, sîh, penci" hatibû nivîsandin. Êdî tu qulpa ku bavê pê bigirta nemabû; mecbûr ma ku van gotinên jêrîn ji lawê xwe re bibêje:

-Lawê min rast e, mamostê te ji te re bi hawakî gotiye û pirtûka te jî bi hawakî din dinivîsîne... Lê belê tu li bavê xwe guhdarî bike. Em li mal çawa dibên tu ji wer bibêje. Bixêr kînga tu mezin bû wê çaxê "devoka" pirtûkê û a mamostê xwe jî fêr bibe. Nuha ya baştir ewe ku tu pirt tevhev nekî, bira "devoka" me ji me re be û wan jî ji wan re...

Azad: Bavo, (Bavê got ha!) Ez dibêjim Swêdî baştir e; pirtûk jî, mamoste jî û zarok jî giş wek hev dibêjin: "en, tva, tre..."

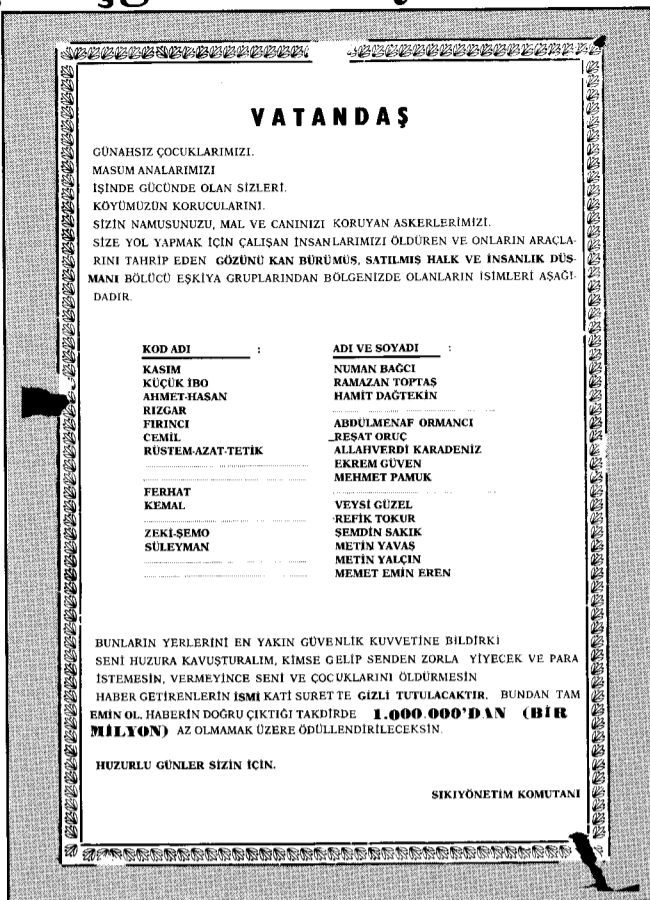
Ma nizanîm, Azad neheq e gelo?

Cunta ji muxbîran re bi kulma pere dibarîne Serê her şoreşgerekî milyonek!

Fermendarê leşkerî yê Diyarbekir, bi darê zilm û zorê û kuştinê nikare rê li ber şoreşgeran bigre, vê carê dixwaze bi milyonên xweyên xwînê bihîje armanca xwe ya qirêj.

Fermendarê faşist ji bo ku karibe şoreşger û welatparêzên Kurd ên mehkûm bigre têxe zindanan bi kulma pere dirjîne. Heta niha ji bo 66 kesên îlan hat derxistin, ku kî ixbara yekî ji wan bike û bide girtin wê ji milyonekî ne kêmtir pere bigre. Li gor biryara hukûmeta Tirk, girtina ji bo kesên mehkûm ên siyasî wê fermendarîya leşkerî karibe serê her yekî ji milyonekê heta pênc milyonê beşîsa muxbîrîyê bide. Fermendarê leşkerî ji li ser vê yekê, navê şoreşger û welatparêzên di waran dixê, afîşên wan dişîne gundan û dide xuyakirin ku kî şoreşgerekî bide girtin, wê ne ji milyonekê kêmtir beşîsa bide wan.

Lê heta niha, li ser vê yekê ku kesî muxbîrî nekiriye û kes nehediye girtin. Eşkerekî ye ku milyonên generalan ji wan xelas nakin.

Afîşek ji afîşên fermendarê leşkerî

Mihendisê Tirk di destê YNK de

- "Ji bona protestokirina girtin, hefs û işkencekirina bi pêşverû û welat parêzên Kurd me mihendizê Tirk revand."
- "Hetanî ku Tirkiye vê siyaseta xwe ya hov û şovenist bidomîne li her bihostek axa Kurdistana İraqê emê li wan xin."

Şeva 14'ê Sibate pêşmêrgên Yekîtî Niştamanî Kurdistan (YNK) li nêzî bijarê Silêmaniyê li Pasulcê avêtin ser fabrikayê çimento. Li Fabrikê du mihendizên biyanî girtin; di wan yek Tirk (Atilla Çelikel) û yek jî Alman e. Piştî ku ew xeber li cihanê belav bû rojnâmên Tirkiyê li ser vê bûyerê gelek spekulasyon kirin, ji ber xwe derewên nemayên li hev gerandin û nivisandin. Ji bona fêrbûna rastiyê û sebebê vevgerê me têkilî bi berpirsiyarê YNK ê Stockholmê re danî û li ser vê yekê inforasyonê girt. Hevalê berpirsiyarê sebebê vevgerê bi 4 nuxta rêzkir.

"Tirkiye, wek miletekî hebûna gelê Kurd înkâr dike û li Kurdistana Tirkiyê hemû mafê gelê Kurd yê netewî kultûrî û demokratik bi darê zorê ji dest girtiye û li aliya din jî zulm û zorek nedîtî li gelê me dike. Yek, ji bo protestokirina van kirinê Tirkiyê. Du, ji bona protestokirina girtin, hefs û işkencekirina bi hezaran pêşverû û welatparêzên Kurd. Sisê, ji bona pro-

testokirina sûrgûna gelê Dêrsim û Erzincanê. Çar, ji bona protestokirina hevkarîya Tirkiyê bi diktatoriya Seddam û êrişên wan a ser Kurdistana İraqê. Piştî wê eşkerekirinê berpirsiyarê YNK'ê axaftina xwe wiha domand: "û dibê ew baş bizanibin, heta ku hukûmeta Tirkiyê vê siyaseta xwe ya hov û şovenist bidomîne li her bihostek axa Kurdistana İraqê ku menfeeta Tirkiyê tê de hebe emê lêxin".

Berpirsiyarê YNK, li ser sebebê revandina mihendizê Alman ji bi kurtayî dîtina xwe wa anî zimên:

Kurdistana welatê me ye, loma ji her şirketa ku dixwaze were Kurdistanê, berî hukûmeta Seddam dibê bîna bi me re têkilî deynin û destûrê ji me bigrin. Em dizanin ku hin şirketen biyanî di bin navê projên iktisadî de bi hukûmeta Seddam re xebat û alîkariyên leşkerî dikin. Ê ev jî li di-jî menfeeta gelê me ye. Û tiştê din jî, îro iktisada İraqê bûye iktisada herbê û dema li Kurdistanê jî sistemê iktis-

dî bê durustkirinê perê ji vir bê wê ji bo herbê li hember gelê Kurd bîkaranî. Ji ber vê yekê ji her şirketek biyanî ji bo ku karibe li Kurdistanê bimîne û hin projaya bidomîne dibê peymanê bi Yekîtî Niştamanî Kurdistan re çê bike." Rojnâmên Tirkiyê nivisandin, ku berpirsiyarê YNK yê Tehranê gotiye ku "dibê Tirkiye bi Mehdî Zana û İsmail Bêşikçi re 200 girtiyên hevalên Apociyan ji berde", li ser vê iddîyê jî dîtina berpirsiyarê Yekîtîyê ev bû:

"Ev iddîa ne rast e, derew e. Me ne navê Apociya û ne jî navê hêzek din daye. Me doza berdana hemû kesên şoreşger, pêşverû û welatparêz kirîye. Bes li ser pirs-kirina rojnamevanekî Tirk, nûnerê me navê İsmail Bêşikçi û Mehdî Zana daye. Derî van her du navan me navê tu hêzek din nedaye."

Piştî revandina Mihendizê Tirk Atilla Çelikel, di bin serokatiyê General Kenan Evren de li Çankaya bi Wezîre Derva Vahit Halefoğlu û hin wezîrên din re civînek hat çêkirin. Leşkerê Tirkiyê yê li tuxûbê Kurdistana İraqê ket alermê û Wezîre Hundur Yildirim Akbulut çû Hekkariyê.

CIZÎR:

3 Kurd hat qetilkirin.

Sê Kurdên xizan ku debara xwe bi qaçaxiyê dikirin di hudûd de bi bêbextî hatin kuştin.

Di meha Çileyê Paşî de M. Şîrîn Tanriverdî, kurapê wî Huseyin Tanriverdî û yekî din ku heta nuha ji huviyeta wî nehediye tesbîtkirin, bi fermendarê bolika Baziftê (Kataran) re li hev kiribûn ku bi rûşwetê wê ji Kurdistana Sûriyê derbasî Kurdistana Tirkiyê bibûna. Gava derbasbûnê,

fermendar tevî leşkerên xwe wan di hidûdê de sekinandinê, perê ser wan ji wan stent û her sêyan gulebaran kir, dû re bi panzerê pelçîqant.

7-8 meh berî vê bûyerê du birayên M. Şîrîn Tanriverdî, Abdullah û Tahir Tanriverdî jî di hidûdê de şehîd ketin. Ev malbat li herêmê bi welatpa-

rêzî tê nasîn. Hetta ji wan birayan Tahir Tanriverdî milîtanê hêzek Kurd; Partiya Pêşeng a Karkerî Kurdistan bû. Ustegman bi vê yekê jî nesekî, piştî bûyerê malbata wan girt, 5 roja bi wan işkence kir. Nuha ji li ser vê malbatê zulm û tahde heye.

C. Rojen

Federasyona Komelên Kurdistan Kongra xwe ya 7'ya çêkir

Kongra Federasyona Komelên Kurdistan ya 7'ya li Stockholmê di navbera 14 û 15'ê meha Sibate de çêbû. 58 nûner li ser navê 14 komelan di kongrê de beşdar bûn. Ji van 14'ê komelan 11'ê wan asil û 3'ê wan jî berendam bûn; Ev her sê komelên berendam jî di kongrê de endametiya wan ya eslî hat qebûl kirin.

Di kongrê de Wezîre Biyanîyan George Anderson, Serokê Daira Biyanîyan, parlementerê çep a Komünist Oswald Soderquwist, parlementerê Moderata Per Olof Stenberg, parlementerê ji Partiya Center Per Glansten, Serokê rêxistina Xortên VPK Sten Hermanson û li ser navê Komîta Kurdistanê Elîm Closon wek mēvana beşdar bûn û peyvîn. Gişên wan ji di axaftinê xwe de li ser spekulasyonên di mesela kuştina O.

Wezîre Biyanîya George Anderson di kongrê de axaftinek kir. foto:Armanç

Palme de ku lu ser Kurdan tîn kirin

Beî mēvanên Sevidî, ji her çar perçên Kurdistanê nûnerên gelek rêxistin û partiyên Kurd jî di kongrê de hazir bûn û mesajên serfiraziyê ji kong-

rê re şandin.

Di roja dawiyê de ji bona Komîta Karger du liste hat pêşniyarkirin. Lîstakê 20 deng û lîstakê 27 deng girt û 10 deng jî vala derket. Ev cara pêşîn bû ku di kongrek Federasyonê de du liste derdikeve.

Mahkema cûntayê ceza li Mehdî Zana barand.

Di 24'ê Sibate de Mahkema Leşkerî 15 sal cezayê ku ji ber endametiya rêxistinê ji Mehdî Zana re di xwest qebûl kir. Bê van 15 sala, ji bo "heqareta" li mahkemê, 8 sal û 9 meh û ji bo silêhê jî sê sal cezayê din danê.

Ji bona ketina mahkema Mehdî Zana heyetek ji Fransayî çû Diyarbekirê. Roja mahkema Mehdî ew jî li wir hazirbûn. Piştî mahkemê di beyana xwe de gotin ku me ev yek ne di pa. E wê jî vê biryare re îfraz bikin ya ne kin, li ser vê yekê tu tişt ne gotin.

Heger ku mahkemên cûntayê hindawê din venekir, Mehdî Zana wê çar salê din bê berdand.

Almanya Federal

Li Hanoverê Gireveke Birçibûnê

Li Hanoverê di navbera 30.I. û 1.II.1987 de bi navê komîta aşitxwaz û demokratên İranê gireveke birçibûnê li dijî herba di navbera İranê û İraqê de pêkhat.

Komîta Pişgirtîya DDKD ê li Avrupa û dilxwatên PPKK li Hanoverê bi mesajên xwe pişgirtîya xwe bi wan re xuya kirin.

• UZIR •

Di jimarê berê, di nivisa "Burjuwaziye Tirk Faik Bücük Kuşt" de du çewtiyên nivîsê bûne. Bavê Faik Bücük, Hesenê Abika, di nav parentezê de "Hesen Oral" hatiye nivisandin. Rastiya wê, Hesen Oral ne Hesenê Abika ye. Cardin, lawê Hesenê Abika Faik kuşt, wê kuştin be.

LUBECK Di dibistanê de dursa Kurdî

Di 21'ê meha Çileyê Pêşîn de li Lubeckê li dibistana navîn a sen'et (Goodhard Kuhl Schule) li ser daxwaza îdara wê dibistanê endamê KKDK'a Lubeckê li ser eserên tarîxî, tabiat, jiyan, zulm û tēkoşina li Kurdistanê 148 rismê silayt (dîa) nişan da. Bi vî havî, di sinifê de vexta du dersan gihandin hev û 18 şagirtên keç û lav li ser Kurd û Kurdistana bi alîkariya rismê silayt in-formasyonê gelek heja girtin.

N.Gezer

TATLISU:

DI HEFSÊ DE BI ZORÊ DERSÊ DÎNÎ TÊ DAYIN.

Li qeza Tatlısu'yê nêzikî 20 girtî di hefsê de ne. Heroj bi zora Mudûrê hefsê dersên dînî didin girtiya û bêyî ew bixwazin wan mecbûrî îbadetên dînî dikin.

Ev kar û "talîm" bi şeklekî sistematîk lê ajotin. Dersên dînî her hefte, mecbûrî 10 set e. Her çiqas girtiyên dersên din; coxrafîya, matematîk, tebiatî xwestin jî, daxwaza wan ji bal îdara hefsê nehate qebûl kirin. Girtî jî ji bo cezayê wan zû xelas wê û zira-rek neyê ser wan dengê xwe bi xurtî ranakin.

Û tiştê hîn ecêb ew e, ku li Tirkiyê munaqasaya hebûn û tunebûna îrticayê tê kirin.

ZOZAN

Edene:

Grewa birçibûnê

Di 17'ê Sibate de 61 girtiyên siyasî di hefsa Edene de ji ber şertên pîr xerab ketin girowa birçibûnê.

Kesên girtî roja dest bi girowa birçibûnê kirin nivîsek dan berpirsiyarê hefsê. Di vî nivîsê de dibêjin ku ew, vê liberxwedanê ji bo protestokirina zulm û zora li wan dibê û ji bona şertên ku ew tê de dijîn biguherînin dikin. Ligor beyana girtiyên; odên wan bi rutûbet in, wan her roj dernaxin der ji bo ku bihna xwe vedin û nahêlin ku bi rehetî sêredanên xwe bibînin.

Li herderê haziriyên Newrozê.

Newrozêk nû hat! Li hundir û derveyî welat haziriyên Newrozê tînkirin. Programên hazirikirin, xebatên folklorê, tiyatroya, koroyê dimeşin. Li hundirê welat belavok, pûl anjî li serê bilindiyên haziriyên vîxistinê agirek gur... Li Kurdistana İraqê û İranê pêşmêrgê bi oparasyonêk hîn mezintir dixwaze Newrozê pîroz bike.

Li Almanya, Fransa, Holanda, Swêd, Belçîqa û hwd. bi dahan wêlê Ewropa û bi daban baş-

rên wan biçûk an mezin wê Newrozê bîroz kirin.

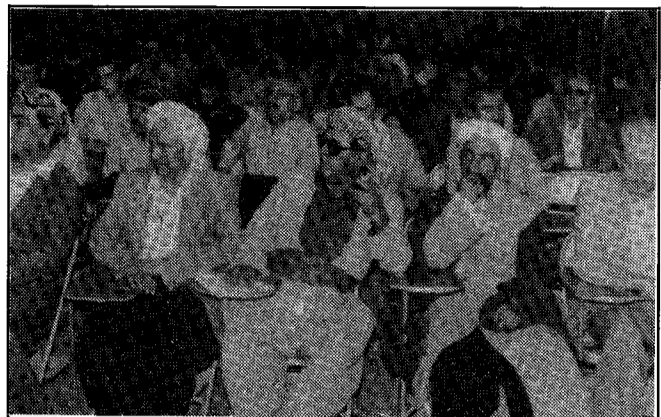
Li Swêd; li Stockholm, Göteborg, Uppsala, Eskilstuna li Almanya, li Köln, München, Hamburg, Berlin û hîn bajarên din jî aliya komelên Kurdan haziriyên şevên taybetî tîn kirin.

Ji ber îsal 21'ê Adarê rastî roja şemiyê tē, wê şevên Newrozê yê li welatên Ewropa hîn bi gir-

YEKEMÎN KONGRA KULTUR Û EDEBA KURDÎ CIVÎYA

• Kongrê, ji rêxistin û sazûmanên hindekarî yê dewleta Cumhuriya İslamî daxwaz kir ku li gor maddeya 15'a ya Qanûna Esasiya Komara İslamî ya İranê, bira li heremên Kurdnîşîn (ciyên Kurd lê rûdinin) dibistan bi zimanê Kurdî ders bidin.
• Kongrê li ser, pêşdexistina ziman û edeba Kurdî ji hin biryarên hêja yê berbiçav girtin.

Bistikek ji kongrê

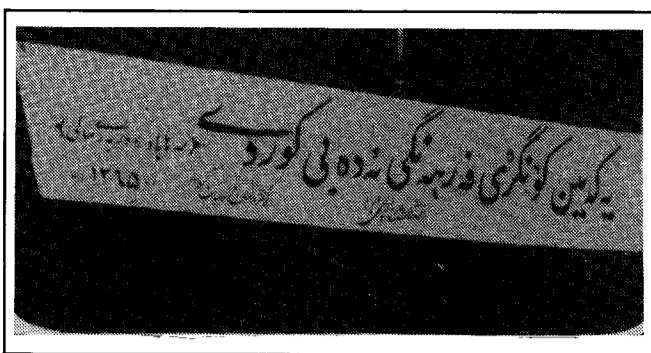
Yekemîn Kongra Kultur û Edeba Kurdî (Yekemîn Kongrey Ferhengî û Edebî Kurdî) di meha Îlona (Rezber) 1986'an de li Mehabadê civiya. Kongrê ji bal Merkeza Belavkirina Kultur û Edeba Kurdî Weşanên Selaheddîn Eyubî (Nawendîy Belawkirinewey Ferheng û Edebî Kurdî, Intişarati Selaheddîn Eyubî) ve hatibû hazirkirin. Wêk tê zanîn ciyê wê merkezê li Urmîyê ye û bi navê "SIRWE" kovareke Kurdî derdixe.

Gelek kes beşdarî kongrê bûbûn û li ser jiyandin û geşkirina ziman, kultur û edeba

Kurdî axaftinên hêja hatin kirin. Di dawiyê Kongrê de li ser rewşa ziman û edeba Kurdî biryarên hêja hatin girtin.

Yekemîn Kongra Kultur û Edeba Kurdî, di biryarnama xwe ya dawiyê de da xuyakirin ku:
"...Maddeya 15'a ya Qanûna Esasiya Komara İslamiya İranê serbestiya dersgirtina ziman û edeba herêmî li tenişt zimanê Farisî eşkere kiriye..."

Loma Kongre daxwaz dixe ku wê maddeya han ji bal rêxistin û sazûmanên peywendîdar di wê meselê da li ber çav bêgirtin. Kongre amada-

"Yekemîn Kongrey Ferhengî Edebî Kurdî" Mehabad

bûna xwe ji bo danîn û nivîsina her awa kitêb û defterên hindekarîyê di wî warî de dide xuyakirin.

Yekemîn Kongra Kultur û Edeba Kurdî, li ser jiyandin û pêşdexistina ziman, kultur û edeba Kurdî, pêşdexistina lehçên Kurdî û tîkûz kirina zimanekî yekbûyî hin biryar girtin; jê çend heb ev in:
1-Ji bo jiyandina edeb û Kultura Kurdî divê hemû berhemên tarîxî, cografi, zimanî û folklorîk bêne komkirin.

Her weha bi riya Merkeza Belavkirina Kultur û Edeba Kurdî; di bin çavdêriya kesên zana de karên ku pêwîstîna bi cih binin, û endamên konrê dê ji dewleta İslamî daxwaz bike ku ji bo bicihanîna pêkanîna van daxwazên jorin biryarekê bigrin.

2-Kongre hurmeta mamosta HEMÎN digre ku di kar û barê edeb û kultura Kurdî de gelek xizmet kiriye. Her weha kongre gelek sipasî nivîskar

û birêvebirên kovara hêja "Sirwe" dixe ku di kar û barê edeb û kultura Kurdî de roleki mezin dilîze. Em ji hemû kesên ku li ser Kultur û edeba Kurdî xwedî ray in û ji hemû xwişk û birayên Kurd daxwaz dikin ku li ser çî mewzûyî dibe bira bibe, hemû nivîsar û şîr û belgeyên tarîxî ji me re bişînin. Her weha ji bo naveroka kovara SIRWE hin baştir be divê herkes rexne û pêşniyarên xwe bişînin û bi wê yekê alikariyê bikin.

3-Kongre ji bo yekîtîya zimanê Kurdî jî pêwîstî dibîne ku li ser hemû zarawayên Kurdî û bi giştî li ser zimanê Kurdî lêkolîn bîn çêkîrin, û ji bo wê yekê jî divê ji kesên zana û pisporan şûrayekê bê çêkîrin, da ku bi karibin bir û rayên xwe bigihînin hev, li ser wê meselê hin hel û çareyan bibînin. Ji bo pêkanîna wê şûrayê û civandina kesên xwedî bir û ray, Intişarati Selaheddîn Eyubî wî karî dide ser milê xwe.

4-Kitabên destnivîsî yê Kurdî, çî kevn û yê nû û folklorîk bi kîjan zarawayî dibin bira bibin divê bê çapkirin. Disa divê ev yekê jî neyê jî bir kirin ku ji bo pêkanîna zimanekî yekgirtî, divê bi çî zarawayî dibe bira bibe, ji hemû kovar û rojnamên Kurdî feyde be girtin.

5-Kongre rênûsa (sîstema nivîsê) ku nuha di kovara SIRWE da tê bikaranîna wê rênûsekî resmî qebûl dixe û divê hemû kitab û kovar jî wê rênûsê qebûl bikin.

8 ADARÊ...

Dêstpêk r. 2 an de

- c) Qedexkirina qelin.
- ç) Qedexkirina Jinfirotinê
- d) Wêk jinên Kurd, mafê hilbijartinê
- e) Mafê li Kurdistanê pîrozkirina 8'ê Adarê
- f) Ji bo girtiyên sîyasî efûya giştî
- g) Qedexkirina Îşkencê
- h) Ji bo jinên karker zaxoxane
- i) Gihandina hev, a malbatên perçekirî
- î) Rabûna zordariya kû li ser çand edebîyat muzîk, folklor û zimanê Kurdî.
- j) Kurdistanek serbixwe, azad û demokratîk
- k) Ji bo pêşedema merovatiyê cihaneke bê çek û bê herb.

Ji bo biserketina van daxwazên me, pişgiriya tevgera jinanan a navnetewî pîrr girîng e. Di wî warî de xebateke bê heppa divê. Vatinyên mezin dikevin ser milên jinên Kurd, ên derveyî welat jî.

En ku 130 sal berê êriş birin ser jinên Amerika û di kolonên Newyorkê de ew gulebaran kirin û pêşengên wan qetîl kirin şenekirin û Hitler jî şenekir rawestine. Di dawiyê wê bi cezayên xwe yê barbar nikarin tevgera jinên Kurd rawestînin.

Kû tevgera jinanan a navnetewî xurttir bibe, çawa kû, bi alikariya jinanan feşizma generalên Tirk, generalên Şilî, seltanata generalên Penta-

KONGRA PKS A 6'AN "Silav li tevgera rizgariya netewî ya Kurd"

Di navbera 29-31'ê Çiriya Paşî da li Şamê kongra Partiya Komunîst a Sûriyê 6'an çebû. Kongre li ser bûyerên derveyî û hundurî sekinî, munaqeshe kir. Di wê navberê de Kongrê silav li tevgera rizgariya netewî ya gelê Kurd kir. Ev cara yekemîn e ku PKS bi awakî resmî û di kongrekê xwe de li ser gelê Kurd û problemên wê radiweste. Silavnameya ku ji aliyê Kongre ve jî hatiye qebûlkirin ev e.

"Kongra PKS 6'a ku di navbera tarîxa 29-31 çileyê Paşî civiya ye, slavên xwe pêşkeşî tevgera rizgariya netewî ya Kurd dixe ku ji hêzên cûr bê cûr pêktê silav li tîkoşîna wan dike ku li dijî emperyalîzmê, siyonîzmê û paşverûtî-

yê, ji bo aşîtiya dinê û ewlekariya gelan e.

Kongre, baldiştir ser tevgera gelê Kurd û tevgera gelê Ereb ku ji bo rizgariya netewî tîdikoşe û her wiha baldiştir ser tevgera dîrokî û pêbawer ya navbera tevgera rizgariya netewî ya Kurd û tevgera rizgariya netewî ya Ereb.

Kongra me bi diget guh da mesajên gihîştin me ji hêzên jimare yê tevgera rizgariya netewî ya Kurd. Kongre spasên xwe pêşkeşî wê piştgiriyê dixe ku bi partiya me re dibe. Ev mesajên han piştgirî ye ji bi xeta Sûriyê ya dij-empereyalîzmê û dij-siyonîzmê."

Belavoka dawî ya Kongrê jî ci da tevgera rizgariya netewî ya Kurd.

RAXISTINEK BI NAVÊ "KURDISTAN DIJÎ" LI BAJARÊ CELLE VEBÛ

Komela KKDK li Celle û Arbeiterwohlfahrt li Celle bi hev re li pirtûkxana bajarê Celle (Almanya Federal) di 17.01.1987 de raxistinek (sergiyekî) bi navê "KURDISTAN DIJÎ" pêkanin.

Vekirina raxistina "Kurdistana Dîjî" ji alî mebusê Partiya Sosyal-demokrat (SPD), Dr. Fritz Riege ve bi axaftinek pîrr hêja û delal hate vekirin. Hevalbendê gelê Kurd Dr. F. Riege di axaftina xwe de bi kurtî li ser dîrok û çanda Kurdistana dewlemend sekinî û behsa perçekirina Kurdistana di nava çar dewletan de û tîkoşîna Kurda li dijî wê yekê kir û got, ku Kurd dixwazin dewletek serbixwe ya netewî çêkin. Ew li ser pirsên kurdên li Almanya Federal yê ku 350 hezarî zaftir in, mijûl bû.

Di pey axaftina Dr. F. Riege de dengbejê Kurd Dilwar bi tenbûr û dengê xwe çend dîlokên geleri û folklorî pêşkeşî mevanên raxistinê kir.

Piştî dawiyê raxistinê, mevan bi hev re li raxistinê geriyên. Rojname-bajarê Celle li ser malzemên raxistinê, ku vana cûr bi cûr (wekî dîroka Kurdistana ji beriya çebûna İsa heta îro û tîkoşîna gelê Kurd, jiyana Kurda ya sosyal, kultur, û literatur, dewlemendiya Kurdistana, rewşa pîrekan û zarokan, zindan û lîdan û h.w.d) li ser vebûna wê û axaftina Dr. F. Riege rind nivisand û runiştvanên bajarê Celle dawetî dîtina raxistinê kir.

Ferman li Kurda...

Dêstpêk r. 1 da

bata 1987'a daxwaznamên xwe bidin ka dixwazin ji van bajarên li kîjanî bi cih bibin. Dêrsim 434 gundên wê hene, li gor plana hazirkirî hukûmet dixwaze 356 gundên wê bi tevayî vala û wêran bike. Heta niha ferman gihastîye 233 gundan.

Armanç valakirina Kurdan ji Kurdistana ye.

Diktatoriya faşîst sedemê wê sirgûnê, çandina daran û avakirina daristanan, "parkên milî" nişan dide. Lê eşkere ye ku ne mumkun û ne jî hewce ye ku hevqas erd û zevî û çiya bibin daristan. Hela hela ji bo avakirina daristanan ne lazime ku gundî, ji ser erd û welatên xwe bîn sirgûn kirin. Gundiyên Dêrsimê jî eşkere dibêjin ku "armanç ne tiştekî din, sirgûn kirina me ye. Heke dixwazin daran biçikînin çima heta niha cendime daristan û deviyên dora gundên me, ên çiyayên me dibirin û dişewitînin. Daristanên ku hene jî hukûmet dibire û dişewitîne."

Li van gundan, hukûmeta faşîst daristanan ji xwe re dike bahane û xelkê Kurd sirgûn dixe. Li derên din wek bajarên Urfâ, Entab, Adiyaman, Meletî, Elezîz, Diyarbekir û Mêrdîn ji projaya başurê rojhelata Anadolê (GAP) bûye bahane. Li van bajarên ji bendav û kanalên avê li ser çemê Firatê tînan avakirin, bi wê bahane gelek qeza û gundên wan deran ji niha ve tînan rakirin.

Li bajarên wek Hekkarî, Wan, Mêrdîn Sêrt û hin derên Diyarbekir û Urfayê jî bi navê "mihafîzên gund" hin eşîr û malbat hatine çekdar kirin. Hukûmet eşîra bera hev dide, dijminatî yê di navbera wan de kûr dixe û bi wî avayî cih li wan diherimine.

Xuya ye Diktatoriya faşîst a Tirk, dixwaze Kurdistana ji Kurdan valabike.

Do bi wî awayî terqa Erme-

niya anî, îro berê xwe daye Kurdan.

Hovîtiya dîkta....

Dêstpêk r. 1 an de

Lê li gor radyoya Swêd û ya BBC, berpîrsiyarên hezên tevgera rizgarîxwaziya Kurdistana Iraqê wê îdiayê redkirin.

Berpîrsiyarê Yekîtiy Nîştîmanîy Kurdistana Ê Swêd da xuyakirin ku, li temami herêmê hejmara Apociyan nagihîje 100 kesan, ji bo 100 kesan êrişek wiha hov û har û dijwar ne lazime e û nabe jî.

Serokê Partî Demokratî Gelê Kurdistana, Samî Abdurrahman, di beyana xwe ya ku da BBC'yê de bi kurtî da xuyakirin ku, Apoci ji bal tu hêzên Kurdistana Iraqê ve nayên parastin û tu meqerên wan li Kurdistana Iraqê nînin. Tirkiye di esasi de dixwaze alikariya rejîma Iraqê bike û tevgera rizgarîxwaziya Kurdistana Iraqê bişkîne. Li Tirkiyê jî ji 8 milyoni zêdetir Kurd hene. Tirkiye zane Iraqê wê tevgera Kurdên Kurdistana Tirkiyê jî pêşde bibe. A Tirkiye jî wê yekê ditirse û sedemê êrişê wê jî ev tirs e.

Serokê Meclîsa Cumhuri İslamî İnan jî çend roj berê êrişê Tirkiyê, beyanek da ku Tirkiye Dixwaze leşkerên xwe bi temami tîxe Mûsil û Kerkûkê.

Ceylanpinar...

Dêstpêk r. 1 an de

bireve nav erdê mayinkirî Ez wê yekê qet fahm nakim."

Wek pîreka wî jî dibêje, piştî Ednan tê mal û meselê li gor beyana Suphan, piştî îşkençek 3 rojan hat kuştin.

Li gor beyana hêzên cûntayê, li nêzî gundê Ednan di bin erdê de çend şexş derb hatine girtin û li ser wê yekê di nabêna "her du circib" a de operasyonê mezîna çebûye. Di wê operasyonê de bîyî Ednan û birêwî Mahmûd gelek kesên din jî hatin girtin.

Hêzên faşîst wek hertim xwestin ku wê xwînrêjiya xwe jî weşêrin û rengekî din bidinê; wek ku ne di bin îşkencê de, li ser hudûdê sûrî, di şer de hatibe kuştin.

Û ji bo ku li ser hudûd ji xwe re senaryokê hazir bikin cenaze jî nedan mala wî. Berê kuştin înkâr kirin, lê dema kesên girtî ifade dan û gotin, "Me dît du leşker ketibûn bin piyê wî û bi erdê re diqandî." Wê çaxê waliyê Ruhayê di beyana xwe de got, "Dibe ku li ser hudûd hatibe kuştin."

Kurdistana Iraqê

Dêstpêk r. 1 an de

distanî, dibê ev cephe di nav caphak Iraqê de cî bigire. Û bi wê hevkarîyê her du hêzan jî qebûl kir ku qedera xwe bi destê xwe tayinkirin heqê gelê Kurd e.

Li gor xeberên ji herême tînan, bi îlankirina wê hevkarîyê moralê gel û pêşmergan gelekî bilind bû û her wisa hemû hêzên CÛD û dostên gelê Kurd jê re kêfxweşiya xwe nişan dan.

Hevkariya navbera PKI û YNK

Di navbera Partiya Komunîst a Iraq û Yekîti Nîştîmanîy Kurdistana Ê jî hevkarîyek hat çêkîrin û li ser wê yekê beyan jî derket. Li gor beyanê PKI û YNK "gihastin bawerîyek muşterek ku divê hemû hêzên dijî diktatoriya Sedam bigên hev, diktatoriya bê hilweşandin hukûmetek demokratîk avabibe ku li Iraqê demokrasîyê û mafên meşrû yê milî yê gelê Kurd bi cî bike û rolek girîng di tevgera gelê Ereb a li dijî emperyalîzm û siyonîzmê bilîze,,"

Kengan, ku bi leşker êrişî ser Êzdanşêr bike. Û bi wî awayî, di nabêra serihildayan û leşkerê hukûmetê de dest bi şerekî giran bû, sala 1855'a meha çilê Paşî li nîk bajarê Sêrtê leşkerê hikûmetê pelixî. Serihildayan bajarê Çataxê û çend bajarên mayî ên biçûk girtin. (53) Dom dîke

کۆماری عێراق

له بیرهوهیه گانم

جێ - مێ

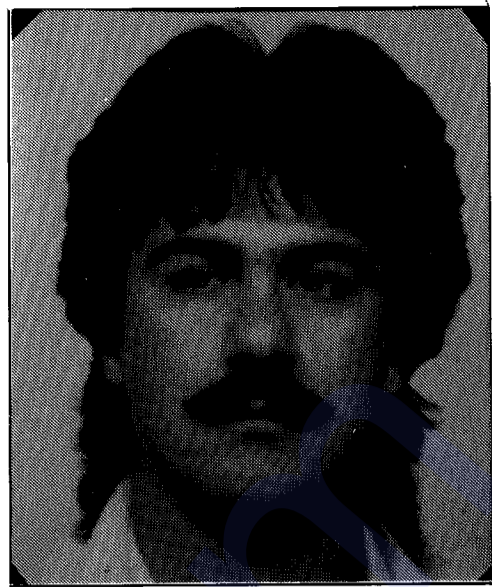
له ئێزلهوه وێران ساڵ ١٩٥٧

Dr. CELILÊ CELIL
JIYANA REWŞENBIRI
SIYASÎ YA KURDAN
(Di Dawiya Sedala 19'a û
Destpêka Sedala 20'a de)

روژگرد

JÎNA NÛ
Förlaget
P.Box 240 12
750 24 Uppsala
SWEDEN

Heykeltraşê Kurd KOSRET CEMAL

Pirs: Kak Kosrat tu dikarî ji bo xwendevanên Armancê bi kurtî behsa jiyana xwe bikî?
Bersiv: Navê min Kosrat Cemal e. Di sala 1965'a de li bajarê Koyê ji diya xwe bûme. Min xwendina xwe ya seretayî (ilkokul, dibistana pêşîn) û navendî (ortakolu, dibistana navîn) li bajarê Silêmaniyê xelas kir.

Pirs: Înteresta te ye li ser heykeltiraşî û resamiyê gelo çawa çê bû?
Bersiv: Gava ez zarok bûm meyla min li ser huner hebû û bi taybetî jî bi alî nîgarkêşî (risim çekirin) ve. Piştî xelaskirina dibistana navendî li Bexdayê ez çûm Enstîtuya Hunerî. Di sinifa duduyê de meyla min çû ser hunerê peykertaşî (heykeltiraşî). Lê di

sinfa sisiya de min peykartaşî di jiyana xwe de kir rêbazek û li ser vê dersê min îxtîsas çekir. Û di sala 1980'i de min înstîtû bi dereca yekem xelas kir. Di dûr re li sancaqa Derbendixanê ez bûm mamostê salekê piştî jî li Silêmaniyê li înstîtuya Hunerî di beşê peykertaşî de bûm mamoste.

Ez di gelek pêşang yên (sergî, raxistin) Kurdî de beşdar bûm û bêyî van jî min du pêşanga li bajarê Silêmaniyê vekiriyê.

Pirs: Di diroka Kurdî ya kevnare de heykeltiraşî çî ciyî digre û tesira wê li ser pêşveçûna civaka Kurdî çî ye?
Bersiv: Bi daxwe ez dikarim bibêjim ku hunerê peykertaşî di dirokê de li Kurdistanê ro-

lekê pirr mezin ne listiy e. Û ew peykerên ku berê hebûn diroka wan jî hîn baş ne xuya ye. Ji aliyê din jî tu tişteki berbiçav ji alî millet û diroka Kurd ve baş nayê zanîn ku mirov bikaribe hin tiştan li ser wan peykeran bibêje.

Le belê îro hunerê peykertaşî li Kurdistanê bi şikleki din rola xwe dilîze û gav bi gav pêş ve diçe. Bi taybetî jî li Silêmaniyê Înstîtuya Hunerî Xizmetek mezin ji kultur û mêjîyê Kurd re dike.

Îro gelek Kurd vî Înstîtuyê qedandine û ji niştiman û mîletê xwe re xizmetê dikin.

Pirs: Helbet hin ekol di warê peykertaşî de hene, ger tu karibî bi kurtî behsa wan bikî, tu bi xwe di nav kîjan ekolê de karê xwe dimeşîni?

Bersiv: Riya hunerî ya ku min daye ser, realizm e. Çûnkî ez wiha dibînim ku civaka Kurd jî vî rêbazê (ekolê, riyê) baş tê dighîje û gelekî jê hez dike. Ji ber vî yeke ez gelekî xebitîme ku bi aliyê hunerê xwe nêzîkî millet bim. Her weha ev hunerê peykertaşî ku min kiriyê hemûyê wan jî raste-rast peywendî bi jiyana civaka Kurda ve heye.

Huner tenê ne jî bo huner e, ji ber ku jî vî hunerî beşekî mezin jî bo gel tê çekirin. Loma jî dibê bi serê xwe pêwendîya hunerî bi temametiya millet re hebe û millet jî, jê îstîfade bike. Herweha dibê ku huner karibe ew problemên ku millet diêşîne çareser bike, jî bona rakirin wan rê nîşan bide.

kirine û naxwazin ku hunermendên Kurd hebûn û rola xwe bilîzin. Ez dikarim di vî warî de çend tişt bibêjim:

Piştî sala 1970'i hunermendê Kurd Eta Qezaz peykerê şaire mezin Pîremêrd çekiribû, lê belê piştî demek kurt xera kirin. Herweha hunermendên Kurd dixwestin ku peykerekî Şêx Mahmûd çêbikin û her tişt jî amade kiribûn; lê Hukûmeta Bexdayê ew jî xera kir. Her wisa peykerê şairî Kurd ê mezin Hecî Qadirê Koyî ku ji bronz çekiribûn Hukûmeta Bexdayê bi gulla û topan ew jî xera kir.

Piştî vî, cardin Hukûmeta Bexdayê peykerê Kawayê Asinger (Hesinkar) jî di roja 14.2.1983'a de xera kir.

Bê guman ev siyasetek faşistî ya Hukûmeta Bexdayê ye ku naxwaze Kurd bibin xwedî kultur, edeb û diroka hunerî ya xwe.

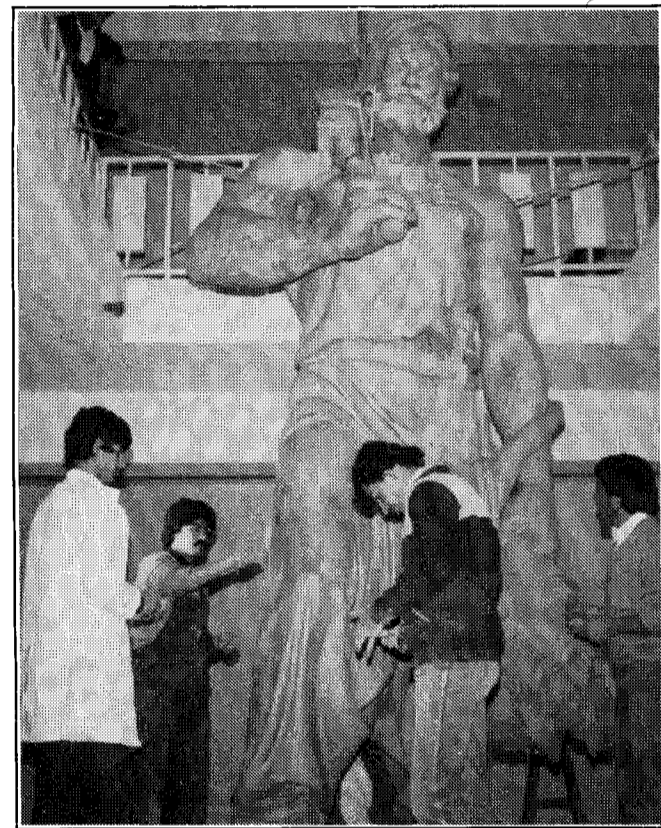
Pirs: Ji peykerê te yek jî peykerê Kawa bû. Te li Silêmaniyê danibû. Dawiyê jî alî Hukûmeta Iraqê ve hat şikandin. Ji kerema xwe tu dikarî li ser vî bûyerê piçekî qise bikî?
Bersiv: Peykerê Kawayê Asinger mesajek pirr hişyarî jî gelê xwe hilgirtibû, ku dixwest ji milletê xwe re bibêje ku pêwîstiya Kurda bi Kawakî nuh heye. Heta ku bikare carek din di jiyana Kurda de buharek nuh ava bike. Lê sed heyf û sed mixabin nikaribû heta û heta bimîne. Û gava ku ew eser bi destê Faşistan hat rûxandin hemû xelkê Silêmaniyê li dijî rejima Bexdayê meşiya û ev yek protesto kir. Vê rabûnê jî carek din îspat kir ku milletê Kurd zînduwe (Dijî, hîn nemiriyê) û qet namîre. Ev navça ku peykerê Kawayê Asinger lê danibûn navê wê Meydana Şehîd Osman bû, lê belê piştî halşandina (rûxandina) peyker, nav guherandin û kirin Meydana Şehîd Kawa.

Pirs: Bi qasî ku em dizanin te xebatek li ser heykelê O. Palme jî dikir. Ev xebat di çî rewşê de ye?
Bersiv: Belê min bi xwe pêşniyar kir ku peykerekî Olof Palme çê bikim. Piştî kuştina Palme bi mehekê min

dest bi durustkirina peykerê Palme kir. Bê guman Partiya Sosyal Demokrat jî ev pêşniyara min qebûl kir. Min du peykerê Palme çekiriyê; jê yek, makêtek biçûk e û 20 cm qiyasa wî ye. Ev peykar bi şikleki hunerî çêbûye û gulek sor bi yaxa Palme ve heye.

Peykerê din, ê duyem portreyekî Palme ye ku kenekî pirr bi mane li ser lêva wî heye. Lê belê heta niha partiya Sosyal Demokrat bersiva min ne daye, ku ez jî vî peykerî mezin bikim û bi temamî biqednim.

Pirs: Eserên te yên heta nuha çî ne?
Bersiv: Berhemên min ên hunerî gelek in, hinek ên nîgarkêşî û hinek jî ên peykertaşî ne. Ew tiştên ku ez girîng dibînim û min kirine ev in:

Demek ji çekirina heykelê Kawa • 1983

Hêzên Kolonyalist heykelê Kawa hilduşînin

- a)Peykerê Kawayê Asinger, ku min li Bexdayê çekiribû û heta nuha maye.
- b)Peykerê Kawayê Asinger ku min li Silêmaniyê jî çimentoya sipî çekiribû, piştî 40 rojî xera kirin.
- c)Peykerê şehîd Leyla Qasim ku min ji dar çekiriyê.
- ç)Peykerê Axirî Zemin Aştiyê ku min ew jî ji dar çekiriyê.
- d)Peykerê pêşmergeyê Kurdistan ku min ji borek (cînsêkî axê ye) çekiriyê. Ev peyker wek makête.

Pirs: Nuha xerîkî çî yî, ji bo rojên pêş te çî program dayê ber xur?
Bersiv: Nuha ez zimanê Swêdî dixwînim. Programa mina du waroj (musteqbel) ev e ku li Swêd li Agademiya Hunerî beşê peykertaşî (skulptur) bixwînim.

Ez gelekî sipasî rojnama Armanc dikim û hêviya serkevîna we û xwendevanên wê dixwazim.
Em jî bi navê Armancê sipasî te dikin.

• DI FIQREY BI DIMILKÎ •

Arêkerdax: KOYO BERZ SEREYÊ CI PA BI PA NÊBÎ

Rojê birê dewî girêno, awa ci nîna. Dewî jî vanê se bî, se nîbî, ma se kerê senî bikerê: janê "Willî dewî fina ame, awa birdê ma birnê, ma şîrê veyn de Hesoy, wa Heso biro şîro birî bin, wa birî bin dewî bikişo. Bê hesoy o ki dewî bikişo çîni yo." Şîne keye ra veyn danê Hesoy. Wexto ki veyn danê Hesoy, Hesoy kaye di tîrşê qiloxîranwerdê. Heso yeno, vano:

—Çiçi yo, şîma yê qandê çiçi veyn danê mi?
—Dêw ameyo, fina awa birdê dewî birnaya, hadê ti do senî bikerê, senî dewî bikişê ki awa ma biro? Heso şemşêrê xo gêno û şîno birî ser. Wanê:

—Ti do senî bikerê?
—Şîrê, mi rê keye ra resenê biyarê, e do lînganê xo resena girê da û şîra birî bin di şemşêrdê xoya dewî bikişo.

Şîne keye ra resen anê, lînganê Hesoy resena girê danê û Hesoy verdanê birî bin. Heso, birî bin di şemşêrê xo ge na kîştê hêl keno ge a kîştê hêl keno û birî bin di qîjeno:

—La dewî, ti camêrdê mi rê bivijî teber, ez teber ra to lete kera!
Keylê şemşêrê xo hêl keno, şemşêrê ci guneno sîda birî û şîyeri ra xijikêno, yeno seredê Hesoy ro guneno, sereyê Hesoy perncno, miyanê birî beno pirê gûnî. Hendê nîm sehatî tepeya Hesoy anenê cor. Wînenê sereyê Hesoy pa çîmîno. Jew vano:

—Wexto ki ma Heso verda birî bin, sereyê Hesoy pa bî, pa nêbî?
O vano "ez nêzana", o vano "ez nêzana": vanê "hadîrê, ma şîrê cîniya Hesoy Eyso ra pers kerê. Danê pîro şîne keyê Hesoy, veyn danê Eyşo, vanê:

—Eyşo, wexto ki ma veyn da Hesoy, Heso keye ra ame, wexto sereyê Hesoy pa bî pa nêbî?
—Wexto ki şîma veyn da Hesoy, Hesoy wexto tîrşê qiloxîranwerdê: fekê Hesoy luwayê, nêzana sereyê ci wexto pa bî, pa nêbî, nîno aqildê mi. O ki ez zana, tîrşê qiloxîranwerdê, fekê ci luwayê, ma di qiseyê kerdê, nêzana sereyê ci pa bî, pa nêbî?
Dewî jî pêro vanê "willî nîno aqildê ma, ma wexto ki veyn da Hesoy, sereyê ci pa bî, pa nêbî"

ZÛRÎ

Wextê di di teney biray benê. Birawo jew tim zûrî keno û zûrana girweyê xo rawo beno. Birawo bin vano "No birayê mi tim zûrî keno û bi zûrana girweyê xo tim vînenê û rawo beno. Ne-ya tepeya e do jî zûrî bikera, hele senî beno. Beno ki girweyê mi jî rawo şîro, beno ki e jî zûrana girweyê xo bivîna"

Rojê cema'atêda bol ronîşte beno. Nê cema'atî miyan di wirna biray jî ronîştey benê. Birawo ki caran zûrî nêkerdê cema'atî rê vano ki:

—Cema'at şîma zanê vizêr şan di se bî?
Cema'atî ra jêwdê ci vano:
—Heyran vajî se bîbî?
—Hewa re vengê kutikî ameyê, hewa ra kutikî lawayê.

—Qebrax, zûrî mekî, hewa di kutikî çiçi geyrano?
O nêşeno cewabê merdekî bido. Birawo ki tim zûrî keno, vano:
—La qebrax ti yê, mi jî di hewa re vengê kutikî ameyê, kutikî hewa ra lawayê!
—Hewa ra kutikî senî laweno, girweyê kutikî hewa di çiçi yo?
Banan pey di qatîrê merdîbî, leyê kutikî leşî sero arê biyaybî, goştê qatîrî werdê. O sire di qertelêno cilin ame bi leştê qatîrî ro, qatîrî hewa dê cor, xora qabirxeyê mendîbî, leyêrdê kutikî qabirxandê qatîrî miyan di mendîbî. Qabirxandê qatîrî miyan di tersandê xo ra ha babo ha babo hewa di lawayê.

—Bewnî dezayê min, newe bî. Kes qîsedê doxri rê nêşeno vajo zûrî yo. Raşt a, bol finî qabirxandê leşan miyan di kutikî mendî û qertelan leşî hewa dayê û berdê cana.
Cema'at werzeno, beno vîla. Birawo ki tim zûrî keno, birardê xo rê vano:
—Bewnî birayê min, newe min zûrê to kerdê raştî. Fina ti zûrî kenê, zûranê xo ûmiş ki. Salme zûrî mekî. Bê ûmişkerdenî salme salme zûrî nêbenê. Bewnî mi jî zûrî kerdî, hewa di kutikî mutik nêlawayê, ema mi zûrî kerdê, doxri ûmiş kerdê. Ez bol zûrî kena, zûranê xo jî ûmiş kena. Zûrî kerdene karêdo rind niyo û karê herkesî jî niyo. Her kes nêşeno ûmiş kero. Wa no to rê ders bo, zûrî mekî!

Pirs: Gêlşên (problemên) peykertaşîya Kurdî çî ne? Ev huner çîma paşde maye û ji bo pêşdeçûnê çî hewce ye?
Bersiv: Tunebûna dewletê Kurdî û perçebûna Kurdistanê di nav çar dewletên xwînxwar de Ji bo paşdeçûnê û pêşveçûna hunerê Kurdî rolek pirr mezin listiyê. Ev dewletên faşist û Kurdkuj naxwazin ku milletê me hunerê xwe bi azadî pêşve bibe, ew li dijî her babet hunerê Kurdî ne.

Înstîtuya Kurd li Silêmaniyê ku rolek mezin dilîst a nuha di wir de jî gelek tişt qedexe

Demek ji xebata Kosret li ser skulpturê Palme